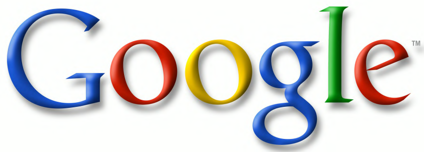
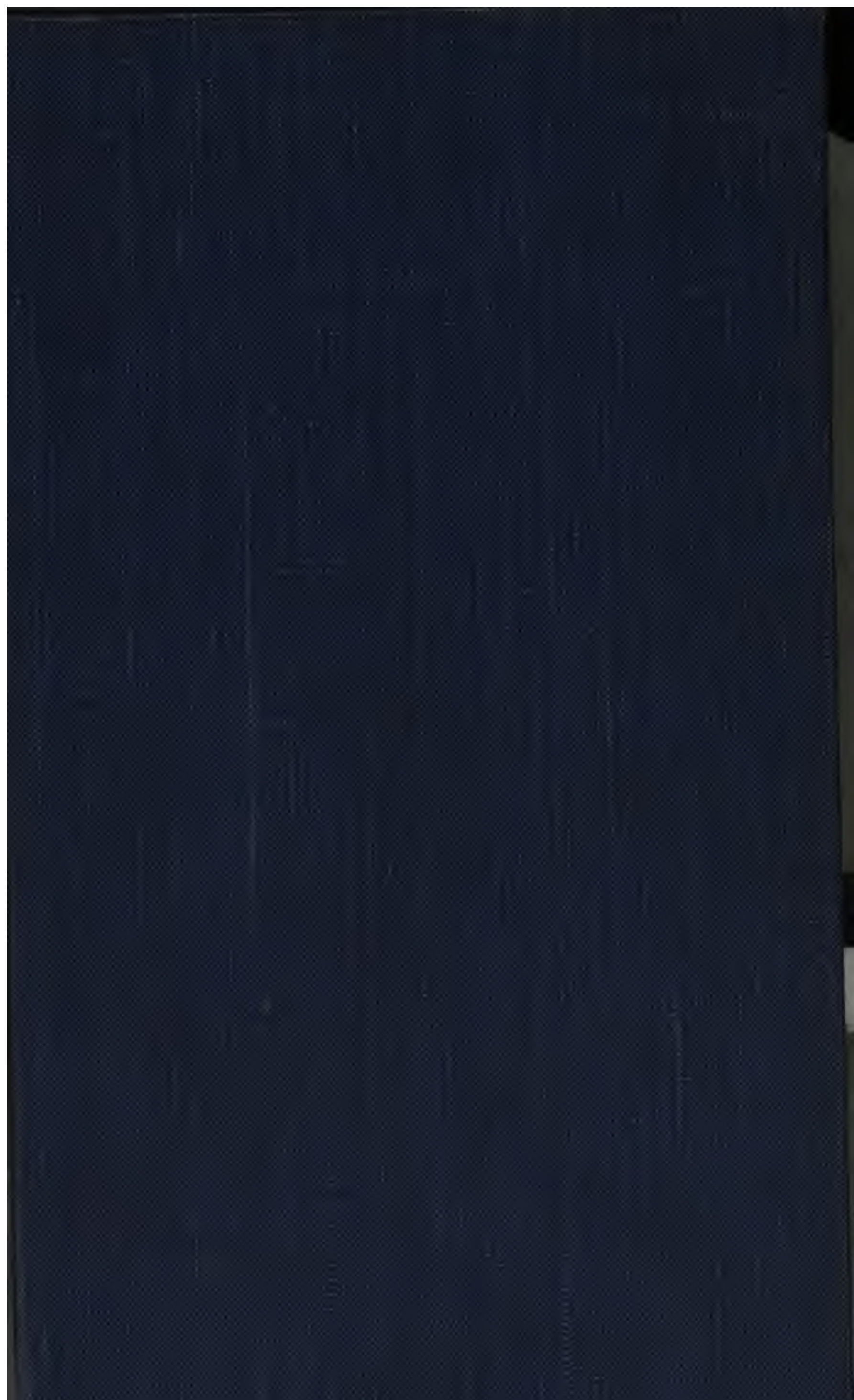

TAYLOR INSTITUTION
DOMI MINA
NUS TIO
ILLU MEA

DIKTER

AF

CARL SNOILSKY

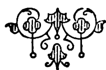
DIKTER

AF

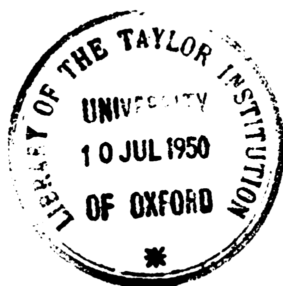
CARL SNOILSKY

FJÄRDE UPPLAGAN

SJUNDE TUSENDET

STOCKHOLM
JOS. SELIGMANN & C:IS FÖRLAG

STOCKHOLM, GERNANDTS BOKTR.-AKTIEB., 1883.

INNEHÅLL.

Italienska bilder.

Sonetter. I. España.

Sonetter. II.

Blandade dikter.

Tio sånger af Béranger.

ITALIENSKA BILDER

1864—1865

Inledningssång.

Jag bringar drufvor, jag bringar rosor,
Jag skänker i af mitt unga vin,
På alla stigar, på alla kosor
Jag slår den ljudande tamburin.

Jag tröttar ingen utöfver höfva
Med tomma foster från drömmars hem;
Jag sjunger endast hvad jag fått pröfva
Med mina sinnen, de sunda fem.

I moget kloke, I öfversluge,
Er har jag föga att bjuda på!
Du varma hjerta på tre och tjuge,
Du vet jag säkert skall mig förstå.

Låt icke sorgen få magten med dig,
Fast glädjen ej är vid Brenta gäst!
Frälst är Milano, frälst blir Venedig,
När frihets purpursådd strös härnäst.

Slut dig till Roma, det fornas moder,
Men stirra ej på dess öde rum:
Tänk dig i stället för fallna stoder
Ett bättre, nytt Capitolium!

Af gamla vaser i guld och lera
Hvad stort, hvad nyttigt har du väl lärt?
Det simpla svärdet uppå Caprera
Är tusen gånger så mycket värdt.

Låt alle kännare högt predika
Om gruppen den och om torson den!
Jag såg på gatorna det antika
I dessa qvinnor och desse män.

För marmorstoder jag ej kan brinna,
Helst när det fattas dem arm och ben;
Jag vet blott, jag, att den skönsta qvinna
Alldeles icke var gjord af sten.

Jag vet, fast olärd som Cicerone,
Hvarest de rödaste läppar le:
I lunden under Neapels måne
Jag vet att minst du behöfver be.

Du ser i fjerran Vesuven skicka
Sin rökkolonn genom högblå luft;
Der, hos den solbrända vingårdsflicka,
Skölj ner ditt öfverskott af förnuft!

Ja, låt oss ila, ja, låt oss springa,
Som yra fålar, af idel fröjd!
Hör du? Osynliga flöjter klinga
Ur luft, ur vågor, i dal, på höjd!

5

O, hvad mitt hjerta har våndats, fånget
I frack, i flärd och i onatur!
Mitt unga lejon, tag nu ut pränget
Och slå med tassen omkull din bur.

Ja, låt oss svärma, ja, låt oss vandra
Der yppig skymning bland rosor rår!
I morgon blyges man för hvarandra,
Att man var säll som en gud i går.

I dag jag än kan få folk att lyssna,
Fastän jag blott har en svag tenor;
I morgon blir det min lott att tystna
För någon röst, som är stark och stor.

I morgon skall man ha glömt det hela,
I dag dock lefver min lilla dikt
Och låter fritt små fontäner spela
I lust och solljus och tillförsigt.

Sitt ner och plocka bland mina rosor
Och rör med läpparne vid mitt vin!
På alla stigar, på alla kosor
Jag slår den ljudande tamburin.

Padova, Sept. 1864.

Venezia.

Jamais la tendre Volupté
N'approcha d'une âme flétrie.
Doux enfant de la Liberté,
Le Plaisir veut une patrie.

Béranger.

1.

Vackra Giacinta, jag håller vid trappan,
Plaskar i gränden med sluten gondol!
Pietro, med cittran inlindad i kappan,
Kan för i afton en ny barcarol.

Persikor har jag och grekiska viner,
Eldig champagne har jag med, om du vill.
Gör blott ur fönstret ej nekande miner —
Vackra Giacinta, ack gör dig ej till!

Lägg både nålsöm och radband å sido,
Kom för att vagga på månklar lagun,
Kom och låt svalkande vindar från Lido
Smeka din tinning på kuddarnes dun!

Girigt du skyndar små läpparne pressa
Tätt intill persikans fjuniga klot.
Frossa, ja, frossa, min själs dogaressa,
Tag i ditt blod hennes sötma emot!

Skyggt på de flygtiga perlor du smuttar;
Fradgan ur glaset fräst ner på din hals,
Glittrar som guld just der snöhvitt det sluttar . . .
O, något slikt såg ej Titian alls!

Ha, gondolier, jag tror speja du vågar!
Bry dig om intet och bruka din år!
Ro så att skummet uppspritter i bågar,
Annars så rys för en kättersk signor!

2.

Lent vi glida fram på vågor,
Der det trolska månsken hoppar
I sin stålblå prakt.
Vattenstänk, likt hvita lågor,
Ifrån roddarns åra droppar,
Höjd och sänkt i takt.

Nu på Pietros cittra akta;
Pietro är en ståtlig basso,
Klangfull, stark och ren.
Vill du han skall sjunga Tasso? . . .
»Tasso?» — frågar flickan sakta —
»Hvad är det för en?»

Öde praktpalatser glida
På sin tärda grund af pålar
Dystert oss förbi.
Massan der på venster sida,
Halft i natt och halft i strålar,
Hyst en Foscari.

Förr i prunkande gemaken
Glädjens kalk blef tömd till dräggen
Under harpackord.
Nu står salen tom och naken:
Titians dukar lemnat väggen,
Sålda åt en lord.

Råhet krossat sköldemärket:
Lejonet med bok och vingar
Och med lyftad ram.
Som han yfdes öfver verket,
Omkring remnadt porthvalf svingar
Austrias snåla gam.

Segrare, som såg från stammen
Af förgyllande galerer
Kufvad Orient,
Ve, din borg är hem för skammen,
Hem för slafvar och hetärer,
Som ditt namn ej känt!

Lethes bölja sammanflyter
Öfver sjunken Bucentoro;
Ära, allt förgått . . .
Nu Giacinta tystna'n bryter:
»Se hvad ljus i Casa d'orō,
I Taglionis slott!

»Och från fjerran Marcusplatsen
Smeksamt sig i örat fäster
Regimentsmusik.
Stor sak, hvem som egt palatsen!
Österrikarnes orkester
Är dock magnifik!»

3.

Böljan qvider kring den svarta slupen,
Tunga suckar bubbla upp ur djupen,
    Och jag hör en hviskning,
Medan tärnan hör en wienervals:
»Mitt Venedig, se'n du mist din ära,
Käns ej lifvet lätt och ljuft att bära?
    Smyger gyllne bojan
Ej behagligt kring din vackra hals?

»Adrias yngling, fattar du din heder
Att få stickas in i tyska leder?
    Hvita vapenrocken
Sitter prydligt på en välväxt slaf!
Känner du väl värdet af din lycka
Andra i din ordning att förtrycka?
    Ungerns, Danmarks jemmer
Är en seger just att skryta af!

»Du lagunens blomma, blonda tärna,
Du, som konstens furstar målat gerna,
Du, som frie männer
Fordom hyllade med sänkta stål,
Tycker du ej stunden hastigt ilar,
Då din fulla barm du lydigt hvilar
Mot barbarens skuldra,
Vaggad i hans yppiga gondol?

»Barcarol, ur sångarhjertan sprungen,
Medan Brentas strand var obetvungen,
Bjud nu till att roa
Främlingen, som har betalt din klang!»
Dofva hviskningen ur djupet tiger;
Böljan ljudlöst sänker sig och stiger,
Men på Pietros cittra
Tyckte jag den bästa strängen sprang.

Sorgsna stämma, jag förstår din smärta!
Sorgsna stämma, hur du skär mitt hjerta!
    Arma, fallna drottning,
Se, af blygsel står min kind i brand!
Sköna flicka, som jag ville vinna,
Du skall icke blifva min slafvinna.
    Gondolier, tig stilla,
Tills du fraktar friheten i land!

Palatset Mocenigo,

der BYRON bodde i Venedig.

Det är så mörkt och så öde
I Mocenigos palats;
Det är som om idel döde
Der hade sin boningsplats.

Acacian grönskar stilla
Bland gårdens förväxta snår,
Men ingen fogel hörs drilla —
Blott tystnad, tystnad här rår.

Det hvilar en dof beklämning
På denna de dödes borg,
Som hyst i sin gråa lemning
Den mörkaste menskosorg.

En flygtig timme här dröjde
En biltog sångaresvan;
Men snart han med brus sig höjde
Mot rymdernas ocean.

Nu är det så mörkt och öde
I rum, der skuggorna rå.
Tyst, nattvind, väck ej de döde
Hvi jemrar du ständigt så?

Då vindarne hvina skarpa
Bland trän på förvildad gård,
Man hör från en brusten harpa
Ett klagande, gällt ackord.

Och stundom, då månen målar
På fönstret i mohrisk stil,
Man sett i dess skygga strålar
En ädel och blek profil.

Vindarnes sång om Isola Bella.

Säg, känner du ön i speglande sjö,
Der Alpernas stormar som hviskningar dö?
Med lunder och stoder höjs hon ur vass
Och stiger, terrass på terrass.
Regnbågen skön
Är ram omkring ön
Och brokigt målar
Springbrunnarnes strålar.
I kronornas skymning susar det matt
Af suck, af kyss, af ljufva godnatt.

Här bo vi så gerna, trifvas så godt,
Bland snäckpyramider, bland skinande slott.
Vi lekte en gång i lagrarnes topp,
Då skrämde en främling oss opp.
På luftig tå
Vi flydde, vi små,
Som amoriner
Med bäfvande miner —
Han ristade, stolt som ställets monark,
Battaglia in i stammarnes bark.

Då skulle du sett hur herrlig han var:
Hans spår blefvo kyssta af stormen, vår far.
Hans panna var lugn som huggen ur sten
Och lyste likt Alpernas sken.
Hvar vingad pilt,
Som skalkades mildt,
Med båge väpnad,
Blef mållös af häpnad.
Vi kröpo tillsamman, döda af skräck,
Bak mandelblom i doftande häck.

Han gick som ett tordön rullar sig hän,
Likt tårpilar lutade lagrarnes trän.
Förvandlad vi tyckte nöjenas ö,
Der aldrig hans minne kan dö.
Vi skyggt se åt
I hvar och en båt,
Hvars segel svälla
Mot Isola Bella:
Har ingen af dem en hjelte i förn?
Så qvaft det käns kring himmelens hörn.

"Neros gyllene hus".

Till Henrik Ibsen.

Jag vandrar omkring på en sträcka
Af sjunkna palatsers grus,
Der mossor muren betäcka
På Neros gyllene hus.

Den grund, der ogräs slår rötter,
Var förr polerad och rik:
Der stampade kejsarfötter
På speglande mosaik.

Och här, der ödlorna leka
Och fjäriln fladdrar förbi,
Ha senatorer stått bleka
För Nero i raseri.

Nu murgrön frodas och kryper
Omkring cæsarernes bo
Och skrifver i gröna typer
En dikt om minnenas ro.

På ramlade herskarsäten
Historiens dom blir dömd.
Den lyder: glömd och förgäten,
För evigt förgäten och glömd!

Du är blott en vanlig backe,
Palats, som sjunkit i grus!
Nu trampar min fot din nacke,
Du Neros gyllene hus!

Tro aldrig, att jag beklagar
Din flyktade prakt och glans:
Ve dig och de forna dagar,
Då icke friheten fans!

Hvad kan en ruin väl vara
För tidernas yngste son?
En kulle, en mullhög bara
Att se en utsigt ifrån.

Se! Solens kula sig sänker
Bak pinjer och blåa berg;
På Coliseum hon blänker
I brunröd, glödande färg.

Hon stänker en purpurdroppe
På Buonarottis kupol.
Då allting är mörkt deroppe,
Har du sagt godnatt, o sol!

En gång, då solen går neder
I purpur och guld, som nu,
Och nickar farväl till Eder,
I eviga kullar sju,

Då skall hon Roma betrakta
Och småle odödligt gladt,
Som ville hon säga sakta:
I gamla tider, godnatt!

I morgon lemnar S:t Peter
Med suckan sin Vatican.
Kring all naturen det heter:
Nu vaknar den store Pan!

Det varma, rörliga lifvet,
Som bundet i bojor frös,
Af kufvande tvång omgifvet
Och osällt se'n hedenhös,

Ur tusen knoppar det bryter,
En yster, chaotisk vår,
Och hafvet af glädje ryter
Och Tibern jublande går.

Att sjunga vaggsång för slafvar
Hesperiens vind var för god,
För god att sucka bland grafvar,
Der lagern på hån blott stod:

För god, att prester och skälmar
Sig skulle bada deri; —
Kring hjeltars buckliga hjelmar
Han sveper nu stolt och fri!

På blomsterbeströdda gator
Det vimlar af frie män;
Det åker en triumfator
På Via Sacra igen.

Bort, bort med S:t Petri nyckel
Och multnade helgonben!
På vantrons ömkliga gyckel
Såg solen för länge re'n.

Bort med den dumma gestalten
Ifrån Trajani kolonn!
Den är ej af rätta halten —:
En bättre vill tidens son!

Ställ upp på pelarn en annan:
En genius, som blickar fritt,
Med flygande lockar kring pannan
Och mössa af phrygisk snitt!

Men, synes dig sockeln för ringa,
Tag Neros gyllene hus,
Att genien fram må springa
För dig i sitt rätta ljus.

Den krönta mitran skall rysa
För bilden, som sträfvar mot skyn,
Men solen aldrig belysa
En större, skönare syn.

En familj.

Stolt mannen bär sin kalabreserhatt
På rika lockar, mörka som en natt.
Från breda skuldror glänser en karbin;
Att den är laddad, ser man på hans min.

Af mannakraft står ådern spänd och varm
På muskelfyllig och svartluden arm,
Och blicken hvilar, full af eld och lif,
Uppå hans späda barn och unga vif.

Hur skön hon är, hon, med den bruna hyn,
Då doket skuggar djerfva ögonbryn!
Hur trånfullt simmar ögat af gagat!
Men lika lätt det kunde blixtra hat.

Den lilla knubbiga keruben trifs —
Gud, hvad han skriker för att få till lifs!
Ej modersbarmen kan han unna frid —
En sådan liten vildsint Romulid!

Till gruppen hör en åsna och en hund,
Ett halmstrå hänger ifrån åsnans mund.
Der har du en familj, komplett och hel, —
Fast målad ej precis af Raphaël.

Njut, unga par, din fria, friska fröjd,
Och locka englar ner från himlens höjd.
Och du, din lille skälm, som skriker så,
Må du bli sams med dina syskon små,

Må kopporna gå mildt förbi din hud,
Sandaln och getskinnsjackan bli din skrud.
Blir du som far din en bandit — får gå!
Men tag blott aldrig rock och stöflar på.

Saltarello i Trastevere.

Tamburiner skrälla och skramla:
Samlens hit, båd' unga och gamla!
Trumskinn dunkas af hårda knogar:
Samlens hit från gränder och krogar,
Nektarrusiga, bruna gossar,
Mörka flickor med kind som blossar!
Ingen långsam, sömnig förbidan!
Foten redo och hand i sidan!
I Trastevere bjuds i qväll
På en sprittande saltarell!

I en hyrvagn sitta
Lord och lady Bob
Att i nåder titta
På Italiens mobb.
Röda polisonger
Skakas flera gånger
Af ett ljudligt skratt;
Men myladys öga
Öppnas endast föga
För att småle matt.

Hejsan, strunt i den hedna britten!
Slikt han fattar ej för en vitten.
Se Giovanni med Marcellina:
Blickar tala och blickar skina,
Läppar skälfva med stumma frågor,
Yppa andra än dansens lågor.
Flicka, akta att inom året
Silfverpilen ej rycks ur håret,
Silfverpilen, som jungfrun prydt —
Ty Giovanni är hjerteskytt!

Sjelfva lady Fanny
Blir till hälften väckt:
Se hvad den Giovanni
Dansar stolt och käckt!
Genom lätta kläder
Fram i ljuset träder
Ett bronseradt hull. flesh
Ladyn floret sänker,
Fastän hjertat tänker:
»Very beautiful!»

Marcellina, min flicka lilla,
Skall du uppta' ett skämt så illa?
Marcellina vill klösa Stella —
Tamburinerna skramla, skrälla.
Skilj dem åt, vid Santa Birgitta,
Skilj dem, förr'n hon en knif kan hitta!
Osterian samlar oss sedan,
Der fins bot för harmen och svedan,
Der fins qvällsvard, som ryker fin —
Macaroni och vin — och vin!

Men hos ladyn röres
Mången hemlig sträng,
Och se'n dess förstöres
Månget ark velin.
Hvem är den der gossen,
Vallande i mossen watching in the [illegible]
Kring ett smyckadt bås? crib
Kors, det är Giovanni,
Som nu fins hos Fanny...
I pastell, förstås!

Regnväder i Rom.

(Aqvarell efter naturen.)

Liksom ur ett ämbar det häller
  På Roma, den eviga stad,
Och Tibern han pöser och sväller
Och bullrar så smutsgul och glad.
Nu in öfver Ghetto han strömmar
Och gäckar, i det han far fram,
Hos Israëls kroknästa stam
  De Rotschildska drömmar.

Men regnet från skyarne öser
Och gläds åt sin grymma kapris.
Snart »romerska frågan» det löser
På just ett oroande vis.
Än Pius på Sancte Pehrs vägnar
Dock tronar orubblig som soln.
Han flyttar sig icke från stoln,
    Förr'n Sarder det regnar.

Hur slita ej Frankrikes söner,
Som vakta här, år efter år,
Att herden för kyrkan ej röner
Förtret af bångstyriga får!
Lungsure i hvita gamascher,
Marschera de tappre förbi.
En ed om »la belle Italie»
    Går grof ur mustascher.

Hu, luften är gråkall och kulen,
Och bakom Sanct Peters kupol
En molnsäck har knutit sig mulen
Kring söderns guldstrålande sol.
Soractes hvitglänsande hufva
Försvinner i dimmornas flor,
Der Jupiter Pluvius bor
Med febrar och snufva.

Han sjelf Capitolium renar
Från högar af nymodigt dam.
Det forsar, det sqvalar bland stenar,
Der triumfatorer gått fram.
Små sjöar i togan sig dana
På Marci Aurelii staty,
Tritonerna frusta och spy
I bräddfull fontana.

På Pincio cypressen står dyster
Bland palmernas slokande blad,
Och alla de hedniska byster
Bli döpta af himmelens bad.
Men borta bli tärnornas skaror,
Som stredo om skönhetens pris
Och glödde vid ögonkurtis
Och lade ut snaror.

Hvar är hon, vår lilla prinsessa,
Brunetten med nerkammad lock,
Som åker med högburen hjessa
Bland sorl af beundrares flock?
Förgäfves otålig jag stampar
I Pincios våta allé;
Jag ser ej gudinnans livré
Och mörkbruna kampar.

Hvart skall man ta vägen, go' vänner,
För vattnet, som inkräktar allt?
Åh lappri, en tillflykt jag känner:
Här vinkar en räddningsanstalt.
På skylten kan hvar man ju läsa,
Att här fins det dråpliga *Est;*
Då Flaccus hos storfolk var gäst,
Det purprat hans näsa.

I dörren den sotige kocken
Kringjublar de kommande re'n.
Fort af med den drypande rocken!
Från spiseln ett klarare sken!
Vid gyllene Montefiascone
Vi få väl en gladare min . . .
Men det är ju vatten, ditt vin!
Blott vatten, *briccone!*

Jultankar i Rom.

Jag njöt en sydländsk sommarfröjd och tänkte sällan på,
Att högst i norden fans ett land med himmel mindre blå.
I idel solljus flöt mitt lif, en dröm på ejderdun,
Och kärare jag södern fick allt som min kind blef brun.

Det var uti det gamla Rom. Jag satt uti mitt rum;
På himlens azurherrlighet jag länge skådat stum.
I trädgårdstäppan nedanför stod allt i flor och glans,
Citronens guldklot bjert stack af mot bladens dunkla krans.

Jag var så sällsamt vek till mods i denna dagens frid,
Jag hörde pifferaro'ns ton från gränden närmst invid.
Madonnans bild i murens nisch han drog med spel
förbi.
Mitt öra följde medvetslöst säckpipans melodi.

Jag vet ej hvarför blicken sjönk, bland böcker på
mitt bord,
På Bellman, tjusaren Tegnér, på skalderne från nord.
Mitt hjerta slog så aningsfullt — och så det föll sig, att
En liten bortglömd almanach jag af en slump fick fatt.

Jag bläddrade och bläddrade och nu jag först förstod
Hur tiden skenat bort med mig vid Tiberns gula flod.
December! — Är det möjligt väl? Jag såg ej snö i år!
December, tjugufjerde — ack, det som en blixt mig slår!

Mitt land, mitt land, hur mår mitt land med marken
hvit af snön,
Med julefrid och juleljus och bjellerklang på sjön?
Jag har ej hem, jag har ej härd, jag har ej eget bo.
Månn' någon ännu mins mig der? Mitt hjerta hvi-
skar: jo.

Gud signe dig, mitt eget land, och lyse öfver dig
All fridens klarhet; sedan må allting bli mörkt för mig!
Må kornet spira under snö, der det i mull är satt,
Och må det växa mycket bröd i Sveas norrskensnatt!

Hvad bryr jag mig om söderns prakt och fägring
denna stund,
Om sorlande kristallers språng i skuggig lagerlund?
De rika färgers spel för mig i hast blef dödt och svart;
Min själ har flyttat härifrån — långt bort — jag vet
nog hvart!

Jag ser en stad, en välbekant. I både rik mans hus
Och fattigkojan tindrar upp ett vänligt juleljus.
I qväll får saknas ingenstäds det goda, hvita bröd,
Och ej den frusne sparfven ens i qväll får lida nöd.

Jag ser ett hem — jag känner det — jag ser den
tända gran,
Med knäppta händer stå de små, som sjelf jag varit
van.
Derute är det kallt och mörkt och yrar nu som bäst;
Derinne är det varmt och ljust på Jesusbarnets fest.

Gud signe detta hem och den, som nu så barnsligt glad
Sig fröjdar åt hvar liten skänk, hvarom hon julen bad.
Säg, märker du, jag är dig när? O säg, förnimmer du
Min andes trägna vingeslag, som susa kring dig nu?

O I, som egen ömt hvarann i denna dyra stund,
Som vandren samman hand i hand och hvilen mund
mot mund!
Det är ej någon stackars sparf, som vid er ruta rör:
Det är ett ensamt hjerta blott, som snyftar utanför!

Roma, 23 Dec. 1864.

På Romerska Campagnan.

Hvart träd förtvinar, ljungen brännes gul
I denna qvalmiga, fördömda öken.
Blott här och der syns ett förfallet skjul,
Bebodt af bleka, febersjuka spöken.

Der står ett stycke af en aquæduct,
Men rostadt rör ej mer en droppe hyser.
In genom hvalfven, svärtade af fukt,
Den heta himlen, blå som kobolt, lyser.

På dyster ort ett träkors möter se'n,
Der vandringsmannen icke gerna stoppar:
Der dräpte en i fjor sin bäste vän
För tolf bajocchi, tiggda hop i koppar.

Sin långa spjutstaf brukar campagnoln
På hästens länd, att hinna hem till qvällen.
Då dimman efterträdt den sjunkna soln,
Han vet, det dödligt är på dessa ställen.

Tungt släpar sig en forvagn i hans spår;
De tröge bufflar stöna under oket.
Hans unga hustru, brun, med korpsvart hår,
Från vagnen småler vänligt under doket.

Halfnakne pojkar träffas då och då,
Som drifva getter fram med hjelp af hundar
Hän mot de berg, som skymta luftigt blå,
Der Tibur ligger bland olivelundar. —

Hur blef den en förpestad ödemark,
Den nejd, som fårats förr af tusen plogar,
Som var en källsprångsrik, elysisk park
Med hvita villor och med svala skogar?

Ej genom Genseriks förstöringsflit,
Ej genom blonda horder ifrån norden;
Men »Guds vikarie» gjort med himmelskt nit
Ett helvete utaf den sköna jorden.

Tivoli.

Ned i dalen vattenfall
Af kristall
Fina perlregn dugga.
Uti qvällens varma färg
Lundar, berg
Skifta ljus och skugga.

Öfverst på ett klipputsprång
Pelargång
Står med brustna fogar.
Kring Sibyllas tempelhus
Går ett sus
Af oliveskogar.

Lyssna i den tysta qväll:
Kaskatell
Mumlar melodier.
Hviskar ur sitt mânskensbad
En najad
Kyska svärmerier?

Sângen kan ej utdö i
Tivoli:
Lyran hänger stilla,
Men pâ sluttningen mot daln slope
Näktergaln
Bor i Flacci villa.

Och Sibylla fins här än;
Diktens vän
Vill hon huldrik vara.
Tyder, mot sin gunstling öm,
I hans dröm
Runor underbara.

Nina la lavandaja.

(Napoli.)

»Och är jag bara en lavandaja,
Jag kallas Nina den sköna dock,
Och herrar vända sig på Chiaja
För att se fladdra min mörka lock.

»Jag kunde slippa gå kring och tvätta,
Men få stoltsera i nya skor;
Dock väl jag mins, hur det gick Giulietta,
Och derför aldrig jag smickret tror.

»Jag vet, han endast bär ondt i hågen,
Den rike sprätten, af smekord full.
Jag vet en fiskaresång på vågen,
Som klingar bättre än myntadt gull.

»Antonio är en munter sälle
Och god i innersta hjerterot.
Vi äro födda på samma ställe
I Portici vid Vesuvens fot.

Med röda mössan ner på sitt öra
Han ofta kommer i egen slup
Att mig dit bort öfver golfen föra —
Jag får mig spegla i blåa djup!

»Då båten stannar på strandens bankar,
I land han bär mig på kraftig arm,
Och hjertats slag ha förrådt hans tankar,
Då jag var tryckt till hans breda barm.

»I qväll vi ses i en tarantella:
Då tror jag nog han vill passa på
En sakta fråga till mig att ställa —
Och nog jag vet hvad jag svarar då!»

Så med sin tvättkorg på väg till källan
Sjöng solskensbarnet från Portici.
På bara fötter i tarantellan
Hon dansar sorgerna lätt förbi.

Chiajan.

Lodrätt badda sommarsolens lågor,
Mörkblå hafvet ligger utan vågor,
Strålen, bruten mot dess spegelslätter,
Sprakar tusen gnistrande paljetter
Omkring kölen på hvar fiskarbåt.

Capris kantiga konturer glimma
Fram ur solrök och ur morgondimma.
Hvarje guldmoln, som förbi vill slippa,
Ristar upp sig på Tiberii klippa:
Dagg i dalen — det är molnets gråt.

Öfver bugten hänger mörk Vesuven,
Ur dess kägla står en rökstod dufven.
Omkring foten på Vulcani smedja
Täcka städer lagt sig i en kedja
Liksom hjordar af små hvita lam.

På Chiajan gå en dag som denna:
Trottoirens lavaskifvor bränna
Der, i skygd af trappors stenalkover,
Suger apelsiner eller sofver
Masaniellos lättförsörjda stam.

Vattnet fullt af silfverfenor spritter,
Men vid torra näten fiskarn sitter,
Skildrar, pladdrande bland lazzaroni,
Huru billigt man fick macaroni
Under Bombas milda faderstukt.

Se, den unge slumrar stödd mot muren,
För Murillos pensel klippt och skuren;
Nakna bröstet häfves och arbetar,
Munnen öppnas halft — en tandrad letar
Efter drömmens saftigt gyllne frukt.

Timmar skrida. Vinden, vaknad, eggar
Våg till dans kring »äggkastellets» väggar,
På Sanct Elmo skuggan sig förlänger,
Bullret från Toledo närmre tränger, —
Men ännu tar ej siestan slut.

Främlingen, som kom till nöjets stränder
Ifrån norden, köldens, mödans länder,
Hejdar foten, som höll på att snafva
Öfver kropparne på gatans lava
Och i ord, det sägs, hans harm brast ut:

»Brune lätting, du som ensam öder
Lifvet bort i sömn bland vakne bröder,
Se, Hesperien profvar nya pansar,
Lagern löfvas att ge nya kransar, —
Du bär vallmokrans, o blygd och hån!»

Unge slumrarn ler åt tadlet bara,
Småler tryggt i stället för att svara.
Han i drömmen ser en strålfull flicka
Rörd och tankfull från sin skyvagn blicka
Ned på Napolis Endymion.

Och de fries engel i hans öra
Hviskar ömt: »Jag vill din blund ej störa.
Låt mig först på dina bröder kalla!
Dig, mitt barn, jag väcker sist af alla.
Sof vid böljors lek och dröm om mig!

»När Italiens standar utrullar
Sina färger tre från Romas kullar,
Skall jag kyssa dig på pannan sakta,
Bedja dig att vakna och betrakta
Hvad min kärlek verkat tyst för dig!»

Sång i Neapel.

Ädelstenar, ädelstenar
Smycka himlens pell,
Blixtra genom pinjens grenar
I Neapels qväll.
Ack, men dock jag såge gerna
I mitt eget hem
Från en majsky nordens stjerna
Le — jag vet likt hvem!

Lundens skugga, lundens skugga
Fylls med balsamlukt,
Sömniga kaskader dugga
På orangens frukt.
Ack, men doften ej förfriskar
Som en klöfveräng;
Helst jag hör, hur källan hviskar
Kring violens säng.

Örat frossar, örat frossar
Blott på melodi.
Söderns lust i toner blossar:
Suck och svärmeri!
Ack, men det är icke sången
Ifrån Djurgårdstjäll,
Der jag hörde sista gången
Min Carl Michaël.

Nektarviner, nektarviner
Brädda bägarn full;
Sångens dolda perla skiner
Ur Falernerns gull.
Ack, men vännerne jag minnes
I mitt hem, långt bort,
Der jag gladare till sinnes
Drack långt sämre sort.

Mörka lockar, mörka lockar,
Eld i ögonklot,
Röst, som smälter och som lockar,
Knappast stås emot.
Ack, men det är blott med smärta,
Som jag här blir träl:
I min nord man får ett hjerta,
Då man ger sin själ.

Sorrento.

Jag sjunger om klippor, som stupa
I rundel kring Napolis bugt
Och spegla i azurn den djupa
Lustgårdar med gyllene frukt.

Jag sjunger om pinjer, som vifta
Från branten af molniga berg;
Om soliga landskap, som skifta
Hvar timme på dagen sin färg.

Sorrento, Sorrento, du sköna!
Du stad med det vackraste namn,
Likt vårvindens suck i det gröna,
Likt vågornas sorl i din hamn!

All sorg, som min panna vill fåra,
Skall hejdas vid tanken på dig,
Och törnet ej mera skall såra,
Se'n du blef en ros på min stig.

Jag minnes den tidiga stunden
Jag såg dig i rodnande sken:
Sefiren i doftande lunden
Orangerna fälde från gren.

I skuggan af jernekens krona
Jag såg öfver vikarnes krets,
Såg Ischias kuster förtona
Och rök ur Vesuvii spets.

Hur gerna jag framtog ur fickan
Min Flaccus, en skald för min själ!
Hans sång om Falernern och flickan
Förstod jag bland vinberg så väl!

De gamla bekymren och qvalen,
Hur föga de kunde mig bry!
I fjerran, likt dimmor i dalen,
Jag såg dem förblekna och fly.

Jag njöt af den Flacciska yran
Och brann som min sångare brann.
Så när som på Lydia och lyran
Jag tyckte mig lycklig som han.

Sorrento, Sorrento, du ljufva,
Du binder med tredubbla band:
Mig fängsla din tärna, din drufva,
Men mest din omsorlade strand.

Jag minnes, hur salig jag glömde
Mig sjelf och min verld på dess brädd
Och böljornas drömmar jag drömde
Vid sqvalpet på kiselstensbädd.

Hur skönt att mot qvalmet och qvafvet
Hvar qväll i det salta få bot!
Hur herrligt att bada i hafvet
Med solens försjunkande klot!

På fästet var stjernan uppgången:
Då vaknade Cyprias slägt.
Hon hviskade sjelf från balkongen,
Sorrento, på din dialekt!

Hur lätt lär ej Amor de unga
Ett främmande språk på en dag!
Nordsonens motsträfviga tunga
Han lärde slå näktergalsslag.

Sorrento, Sorrento, du kära,
Som smyckat med rosor min stig,
Mitt hjerta med möda kan bära
Att skiljas för alltid från dig!

Bland isar och drifvor vid polen
Mitt hjerta vill brista ibland:
Det trår till Sorrento och solen,
Sorrento, det trår till din strand!

Jag ofta på ödet har klagat,
Som saknadens ve mig beredt:
O, hade från början det lagat,
Att aldrig jag hade dig sett!

Men genast besegrad af ånger,
Jag trycker din bild i min famn
Och flätar på nytt in i sånger,
Sorrento, med kärlek ditt namn!

La bella Sorrentina.

I Sorrentos stjernenätter
Är ditt namn på hvarje sträng,
För att skänka dig buketter
Glöder hvarje törnrossäng.
Toner, blommor äro dina —
Bella, bella Sorrentina!

Frukten rodnande och mogen
Ber dig vid sitt växtlif trött:
Flicka, jag är redobogen,
Plocka mig: rödt vill till rödt!
Nalkas, bella Sorrentina,
Med din mun, den sammetsfina!

När du, stadd på väg till brunnen,
Genom krumma gränden sprang,
Stenar fingo mål i munnen,
Der din lilla toffel klang.
Tänk dig då de hjertans koller,
Som du under toffeln håller!

När till stranden du dig närmar,
Djupets suck dig flyr förbi;
Sänkt och lyftad böljan härmar
Hvarje åtbörds harmoni.
När ditt bad du blygt förlåter,
Födes Afrodite åter. —

Men jag icke längre gitter
Fiska rim i sinad elf,
Medan vid min sida sitter
Just la Sorrentina sjelf,
Stirrande med stora blickar
På mitt pappers streck och prickar.

Kan jag annat väl än skratta
Åt så otacksamt besvär?
Barn, du kan ju icke fatta
Ens ett ord af allt det här.
Verserna Sorrentos dotter
Tjena må — som papiljotter!

Sirenernas grotta

(Sorrento.)

Den våg, som till hesperisk strand
Bar fram Odyssevs' flotta,
Drar än i dag en skummig rand
Omkring Sireners grotta.

Till ro sig lägger hafvets svall
I klippans hvälfda kamrar,
Der droppen härmar i sitt fall
Hur tidens urverk hamrar.

Från mynningen vid vattnets bryn
Ett dämpadt dagsljus strålar
Och dunkelblå, som sjön och skyn,
Det grottans väggar målar.

Här älskar hafsfruns unga ätt
Att sola sig och blunda,
Och azurskuggor spela lätt
På former, varma, runda.

Men nalkas man, de rusa tvärt
Från hällen hufvudstupa
Och krossa med en fjällig stjert
Sin spegel i det djupa.

Sjelf såg jag hafvets falska barn
En morgonstund allena,
Just som jag fått i mina garn
En sprattlande muræna.

Min åra plaskade med ett,
Och snabbt de märkte faran.
Likt måsar, när de jägarn sett,
Så skrek den skrämda skaran.

Det blef en flykt och ett alarm!
Tätt trängdes hvita skuldror.
Med händren skylde de sin barm,
De fagra hafvets huldror.

De böljor, der de sorglöst lekt,
Nu simmerskorna slöko;
Ett marmorskimmer dröjde blekt
På stället der de döko. —

Sirenen tycks en vanlig mö,
Om vi till midjan blicke:
Skär som en ros och hvit som snö —
Fiskstjerten såg jag icke.

Villa Nardi.

(Sorrento.)

Gode sjöman, vid vindarnes lekande lopp
Skjut ut snäckan till hafs, hissa seglet i topp
Låt mig slippa att se
Sista skymten af land
Med de lunder, som le
Bjert i morgonens brand!
Ut med blixtrande årblad att bryta
Hvarje grönskande hägring af flyende strand,
Som gycklar på speglande yta!

Der en regnbåge målar det daggiga berg,
Står ett tjusande hem, hvitt i skinande färg.
Som en lefvande skylt
Linda rosor dess port,
Och af sydsol förgyldt
Skjuter fruktträdet fort,
Medan springbrunnen sorlar en saga,
Och ur droppande grottor, som hafvet har gjort,
En sörjande Circe hörs klaga...

Håll din hand som ett synrör för spanande blick,
Gode sjöman, och säg hvad i sigte du fick!
Stöder ingen sin arm
Emot bröstvärnets vall?
Häfves icke en barm
Under kors af korall?
Ser du ej ett par perlor, som halka
Under dröjande färd ned i dyningens svall
Att brunhylta kinder ge svalka?

Nej, jag vet hvad du ser! Öfver blånande bugt
Böjer trädet en gren, tung af glödande frukt.
Midt i yppig natur,
Der det slagit sin rot,
Det från bröstvärnets mur
Sträckes hafvet emot . . .
Hvem får vinsten af alla dess vårar?
Ned i svallet det skakar de gyllene klot —
Har icke ett träd sina tårar?

Epilog i Marseille.

Lummigt gröna kronor susa
Svalka i Château des fleurs
Än Italiens färgspel tjusa,
Men dess språk ej mer jag hör.

Vackra, sirligt klädda fraser
Lyss jag på som i en dröm,
Men Italiens nakna gracer
Dyka ej ur talets ström.

Än det dock är sydländsk himmel,
Fast re'n pinjen afsked sagt;
Än fins litet sydländskt vimmel
Bland den tunga köpstadsprakt.

Mellan sträfve börsmagnater
Pajas ställer till alarm,
Och rödbyxade soldater
Gå och gnola, arm i arm.

Läppjande på bästa mocca
Framför ett förnämt kafé
Eleganterne sig skocka
För att kunna ses och se;

Le från sina snilletroner,
Då en grånad virtuos
Stämmer italienska toner,
Fast tenoren är sin kos.

Skämt och speord hagla skarpa,
Då en slant som sångarlön
Kastas åt en brusten harpa
Och en röst, som varit skön.

Dämpa litet klanderlusten,
Yngling, var ej alltför sträng!
Innan harpan här blef brusten,
Brast kanske en annan sträng.

Skygga sången lägre klingar,
Tårfullt vemod bor deri.
Stackars svan med klippta vingar,
Längtar du till Napoli?

»Gif en skänk!» — så ljödo orden —
»Ack, mitt hjerta är så sjukt!
Söderut i fosterjorden
Hvilar man så varmt, så mjukt.

»Lunder, der orangen blommar
Vid den djupa, blåa sjö,
Ljufva hem för evig sommar,
Lemna er, det är att dö!»

Så den gamle; men det var mig
Liksom fölle blomsterregn,
Veka röster ropte qvar mig
Uti lagerskogens hägn.

Lik en suck från flydda vårar
Dog den enkla sången hän,
Men jag dolde stora tårar
Bakom parkens dunkla trän.

Än jag tycker jemt mig höra
Tonerna från Napoli,
Jemt jag har dem i mitt öra,
Både ord och melodi:

Lunder, der orangen blommar
Vid den djupa, blåa sjö,
Ljufva hem för evig sommar,
Lemna er, det är att dö!

Marseille, Maj 1865.

SONETTER.

I.

ESPAÑA.

1865—1866.

Till Fredrik Sander.

Mins du Castiliens slätt, den föga glada?
Grönt fans ej alls, och solen drack hvar våg.
Man i Toledo öfver natten låg
Uti ett mellanting af stall och lada.

Guitarrklink, åsneskri och tiggarsuada!
O kök, der oljan härsknade i tråg!
Madrasser, fält för en entomolog!
Men, nog härom — säg minnes du Granada?

Mins du Alhambras natt? I silfverdager
Ett trollslott sken bland sykomor och lager,
Besvuret fram af näktergalens ton.

Den hvita rosen vaggade en droppe,
Tyst delta skyar gåfvo plats deroppe
Åt lyrans stjerna — aldrig faller hon.

På upptäcktsfärd.

»Till nya verldar!» ropet ljöd, och gladt
Utspänna snäckor sina hvita vingar,
Och snart på nyupptäckta stränder svingar
Den unge äfventyraren sin hatt.

Det skygga ekot uti palmers natt
Till samspråk på sitt modersmål han tvingar;
Hans fina öra hör hur silfret klingar
I bergets inre. — Fram, fördolda skatt!

Så in i sångens gamla land jag tränger,
Der lifvet än har färgprakt i behåll,
Och skogen full af ekolyror hänger.

Kanske att all min vinst blir lika noll;
Kanske ett fynd af spanska silfverstänger
Frimodig stämplar jag med svensk kontroll.

Zaragoza.

Här är det gamla gråa Zaragoza:
Här grumlig Ebro hjelper Lethes flod
Att skura spåren efter trofast blod
Från mur, som fienden haft svårt att krossa.

Der bomben slagit in, gror tofvig mossa,
Der Spanskan, skön af mörkögdt hjeltemod,
Med svedda lockar vid lavetten stod,
Der såg jag vallmo, sömnens blomma, blossa.

Men Spaniens sömn är ingen sömn till död:
Den Cid Campeador, som sången vördar,
Sof så emellan tvänne lagerskördar.

An tar, om det behöfs, karbinen stöd
Mot Amors örongott, två kullar hvita,
Två Pyrenéer, hvarpå man kan lita.

Zaragoza, Maj 1865.

Bellman i Madrid.

Med glädjetårar fick jag dig i handen,
Du, som bland skalder helst jag lyssnar på!
På Prados horisont, den pinsamt blå,
Jag såg min hvita svan från Mälarstranden.

Då skuggan krymper på den heta sanden,
Och rödbrun botten syns i sinad å,
Skall nordens sångmö vid min gräsbänk stå,
Der korkträdsgrenar mildra middagsbranden.

Jag låter vimlet draga mig förbi:
Mantillor fladdra, mörka ögon smäkta,
Solfjädrarne kring hvita skuldror flägta.—

Fast mörka ögon smäkta, går jag fri!
Jag tror de sköna saken så förklara:
Han läser Don Quixote, låt honom vara!

Folkfest på Prado.

På Prado emot galliskt tyranni
En hel befolkning upprorsfanan höjde;
Kartescherna i massan fåror plöjde,
Men luckorna strax nya trädde i.

»Hell, Ferdinand, vår kung!» ljöd folkets skri:
Det för hans dotter väg till tronen röjde.
I dag hon ger er — ären I ej nöjde? —
Väl frihet ej — men ett fyrverkeri.

Raketen aftonhimlen öfverstänker
Med ett förgängligt stjerneregn, som blänker
Förblandadt med en evig stjernehär.

Se drottningen, en dam med öfvermogna
Behag, ur vagnen helsar sina trogna . . .
Eskorten har skarpladdade gevär.

Velazquez.

Om skönt i konst ej annat är än sant,
Står väl Velazquez ensam med sin lager:
Det lefver, rörs, hvart penselstreck han drager,
Gör han en trashank eller en infant.

Hur blickar ej svartmuskigt välbekant
Hvar lansknekt fram ur Brabants bleka dager,
Då Spinola af Bredas höfding tager
Stadsnycklarne som segerns underpant!

Se Drinkarne! Hur saligt rosenröda
De glömma skjortlöshet och vedermöda!
På näsan glider murgrönskransen ner.

Så målar blott Velazquez och en annan:
Min skald med »vemodsdraget öfver pannan» —
Kom nu ej strax med Raphaël, jag ber!

Murillos helgon.

Då vettet styr der kättarbålen glödt,
Och biktstolns feta lyssnare försvinna,
Murillos ljufva helgon ännu finna
En hop, som ej blir i sin dyrkan trött.

På hans palett visst morgonrodna'n blödt:
Så skära färger på de dukar brinna,
Der under penseln himlens fästeqvinna
Tog an förklaradt andalusiskt kött.

Så jordiskt ren, så öfverjordiskt sinlig
Hon hvälfver trånfull fuktig blick mot skyn,
Der marterlönen vinkar öfversvinlig.

Men Amor, hycklande serafuppsyn,
Står bakom, full af gamla hedna funder,
Och frambär suckar ifrån Prados lunder.

Philip II och hans älskarinna.

(Af Titian.)

Hvitulliga små skyar azurn fläcka,
Alcazars lustgård grönskar sommarfrisk.
Hörs något ljud, är det en silfverfisk,
Som spräckte spegeln i cisternens snäcka.

Här ville Philip statsbekymren gäcka
I famnen på sin sköna odalisk:
Nämn mig den page, som då på egen risk
En nederländsk depesch djerfts öfverräcka!

Här paret satt för trollkarln Titian:
Hon, i en drägt, som icke namnges kan,
Är så fulländadt skön, att vi stå stumma.

Han, sedd från nacken, är skizzerad blott:
Förr'n sittningen var slut, sin väg han gått,
Att ej autodafé och bön försumma.

Titians Ariadne.

(I Madrid.)

Den sköna mö, som Theseus öfvergaf,
På Naxos ligger, somnad eller dånad.
Bland horisontens skyar halft utplånad,
En snäcka syns på väg till fjerran haf.

En nektarrusig flock med thyrsusstaf
Står kring den nakna slumrerskan förvånad:
Hon, som besveks i lifvets blomstermånad,
Ter fram behag, som Theseus knappt vet af.

Då diktens drakskepp flyr vid himlaranden,
Gråt ärligt ut på musselsådda sanden,
Skeppsbrutna barn på verklighetens kust!

Dölj sedan ekot af din brustna lyra
I rasslet af cymbaln, i lifvets yra,
Och le med nymf och faun åt din förlust.

Aloën.

På drifhusplantor slösar verlden smicker
Och högt en osund fruktsamhet berömmer;
Den glömda Aloën sjelf verlden glömmer,
Låt bli hans sträfva blad — om ej, han sticker!

I hedens sand han står och solljus dricker,
Men ej dess glöd hans starka safter tömmer:
Ett sekel på sin alstringskraft han gömmer,
Se'n ut en praktfull underblomma spricker.

Hvem kan ej utantill en gammal lexa,
Att Spanien är för ödesmål till spillo,
Då snillen annorstäds likt svampar gro?

Det ädla landet hör en tid dem käxa;
Så ger det sin Cervantes, sin Murillo
Och återgår till skaparslummerns ro.

I Guadarama.

Blott kala, gråa fjell och bruna dalar!
Den röda vallmon gror på flodens grund,
Förtorkad som den febersjukes mund. —
Ej minsta moln med hopp om regn hugsvalar.

Men hvad som mest till eftertanken talar
Är tystnaden i öknens vida rund;
Hvar ären I, små foglar i grön lund?
Ack, här har våren inga näktergalar!

Här blir naturen starka själars mor:
Här är det som den gamle örnen bor
Och andas bergluft, fri och utan like.

Här satt ung Cortez, lutad mot sitt svärd,
Och såg, af oförklarlig längtan tärd,
Hur solen sjönk i Montezumas rike.

Escurial.

Escurial — namn af ödslighet och leda!
En ljusskygg, ave-mumlande despot
Satt här och höll på folkens bröst sin fot
Och njöt af bålets os och kättarsveda.

Nu tiden flägtat bort med vingar breda
Hans spår på båda sidor af vårt klot;
Likt flarn afskuddades Armadans hot
Af böljor blå, som fria stränder freda.

Tyst står Escurial. Sekel efter sekel
Skref tidens benhand dit sitt Mene Tekel.
I kungasaln är nattens fogel gäst.

Och blott i solnedgångar, blodigt röda,
Ses ännu slottets tusen fönster glöda
Af dystert sken, som vid Belzazars fest.

Den spanska oljan.

»O, sköna Spanien! Hungrad halft ihjäl
Vid dina magra mål, som olja osa,
Jag längtar hem till kärnfärskt smör och prosa»,
Så klagar i Alhambra nyttans träl.

Men spörj vår Don, som mantelhöljd sig stjäl
Längs med arkaderna på nattlig kosa!
Tro mig, han skall den spanska oljan rosa,
Som smakar härsket, men som lyser väl.

Ser du den återglans, som dröjer egen
På fönsternischens helgonbild i sten,
Se'n gammalt van att bära silkesstegen?

Brinn, hulda lampa, brinn med dämpadt sken,
Förtrogna vän, hvars form blef lyckligt funnen:
En amorin med fingret lagdt på munnen!

Lyckliga dagar i Alhambra.

En liten gård i fyrkant, innesluten
På alla sidor af en pelargång.
Ett utspändt soltält mottar i sitt fång
Hvar pil af eld från middagshimlen skjuten.

Inom en krans af rosenlager knuten
Ett marmorbäcken med ett vattensprång,
Der bubblans prisma brister hvarje gång
Som ett melodiskt afsked till minuten.

Hur ofta, utan att jag sjelf gaf akt,
Föll källans sorl in i sonettens takt,
Och rimmets guldfisk högg uppå mitt bete.

Hvart ord se'n dess ett fuktigt skimmer bär . . .
Säg, lilla källa, som jag haft så kär,
Säg, om du var Castalia — eller Lethe?

Alhambra, Juni 1865.

Dolken talar.

Cuando esta vivora pica,
No hay remedio en la botica.
Inskrift på en spansk dolk.

Jag är en näpen dolk af minsta slag,
Af mattblått stål, och skåror har jag inga.
Vid paradiset vaktar engelns klinga,
Min unga herskarinna vaktar jag.

Ett tänkvärdt varningsord i gyllne drag
Kring stålet snor sig i en sirad slinga:
»Får denna lilla huggorm rigtigt stinga,
Blir apothekarns läkekonst för svag».

Dock hittills undvek jag fataliteter!
Jag blundar, fin som en förnäm stilett,
För don Alfonsos små ohöfviskheter.

En gång tog jag humör, om jag mins rätt,
Och skar utaf — hvad är det nu det heter? —
Från Inez' barm en liten bandrosett.

På tjurfäktning.

Den stöten gjort din lycka, matador!
Ditt namn förkunnas skall i Spanien vida;
Din mine, din hållning man i trä skall snida,
Ditt svärd, som skalf i tjurens breda sår!

Kringjublad på arenans sand du står.
Bakom solfjädrarne de sköna strida
Om äran att få svigta vid din sida
För frestelser i Andalusiens vår.

En öfvermodig Venus i mantilla
Vildt stampar bifall med den minsta fot,
Som ännu krossat hjertan i Sevilla.

För dig, för dig de häfvas, barmens klot . . .
Men brinner du för andra mör i landet,
För dig hon bär en dolk i strumpebandet!

Sevilla, Juni 1865.

Cachucha

Jag älskar Xeres, färsk från lädersäck,
Men icke engelsk Sherry på kalasen.
Jag älskar ängen mer än blomstervasen
Och yfvigt skogssnår mer än skuren häck.

Så är min smak — en smula frank och käck:
En drufva ger mig lust till hela klasen!
Jag håller mig till saken mer än frasen
Och skrifver helst med känslans röda bläck.

Jag älskar mer en pittoresk rad prosa
Än epopéer af —, men odiosa
sunt nomina! Er smak är icke min.

Baletten alltid hört till mina fasor;
Nej, förr ziguenarflickans dans i trasor,
Som sqvallra om olivefärgadt skinn!

Pepitas kyrkogång.

Pepita är ej rigtigt själaglad,
I det hon pyntar sig för ottesången;
Hon lyssnat i går afton från balkongen
För länge på en eldig serenad.

Med silkesstrumpan på sin fina vad,
Med hårets flod i nackens flätor fången,
Att helgonvreden tappert hålla stången
Hon frasande i siden går åstad.

Att skaka syndens stoft från hvita vingen
Gick som en dans. — Ur mjuka altarringen
Hon slätar märket af sitt runda knä.

Hvem nändes här att yrka fasta, späkning?
Strax helgonet strök öfver hennes räkning . . .
Den unge patern var ju ej af trä!

Gamla och nya Spanien.

Snart är ej Spanien romantikens värn:
En olla pódrida med nöd vill smaka,
Man orkar ej i mulans sadel skaka,
Men rutschar kring på skenor utaf jern.

En mohrisk borg reds in till en kasern,
Mantillan flyr och vänder ej tillbaka.
Den Figaro, som tvålar in min haka,
Är svartklädd, moltyst och fördömdt modern.

Snart skall kanske den sista tjuren springa
Med sänkta horn mot matadorens klinga;
Det stoltaste af nöjen är förbi!

Då läggs det gamla Spanien på båren:
Det gått att söka upp Campeadoren —
Farväl med riddardåd och poësi!

SONETTER.

II.

1863—1873.

Jedes Blatt sei Dir das ganze —
— — — — — — — — — — — — —
Nur ein Hauch sei dein Gedicht.

GOETHE.

Noli me tangere.

Jag torgför ej mitt hjertas lust och qval
Att skrynklas ned af obekanta händer.
Min fantasi dig bjerta lekverk sänder,
Men känslans helgedom hålls aldrig fal.

Om du ej misslynt strax mig ryggen vänder,
Kom i min park! Den är så mörk och sval.
Gå der bland blommor ifrån södra länder
Och se skulpturerna kring min portal!

Men öfver tröskeln skall jag dig ej föra.
Förstenad dörrvakt blott får ega öra
För skygga gäster utaf doft och ljus.

Du nödgar mig — välan, ett ord jag ropar,
Som slott och park i blinken undansopar,
Och hvad du ser är hvirfvelsand och grus.

1871.

Kometvinet.

Min börd är ädel och mitt namn Burgunder.
Den gång jag föddes, lyste en komet.
Jag är den röda blodstår jorden gret,
Med bäfvan slagen inför himlens under.

Jag oljan är, som ger i kampens stunder
Åt mannen, lifvets svigtande athlet,
Föryngrad segerkraft och spänstighet;
Men dödlikt rus jag ger åt bordets kunder.

För verldsomseglarn, efter slutad färd,
Soldaten, som bär högt sin frälsta fana,
För dem jag blöder glad vid hemmets härd.

Och skalden tacksam skall min ande ana,
Då nya tankar gå kometens bana
Att yppa sångens under för en verld.

Vattenliljan.

Du ser Atlanten sina massor jaga
Mot branta stranden och bli trött i striden.
En gränslös klagan, gammal liksom tiden,
Han vill för klippans döfva öra klaga.

Men jorden vill ej lyss till hafvets saga
Af fruktan att förlora egna friden.
Med gäckad längtan går Oceaniden
Att dimmans dok kring våta kinden draga.

Från stranden vågen flyr med bruten vilja,
Men lemnar qvar en snöhvit vattenlilja,
Om djupets hemlighet ett vitnesbörd.

Hvem pejlar någonsin det mörka bruset,
Som bringar sångens hvita barn i ljuset,
Det bittra svall, som bringar blomsterskörd?

Festen för Polen.

Förstås, att också jag var på banketten,
Som vän af Polen och enthusiast,
Då heta hjernor lade råd i hast
Hur grundligast man skulle knäcka jätten.

Jag mins nu icke rigtigt alla sätten,
Men hos de fleste stod den tanken fast,
Att vore Polen tjent med något hvasst,
Så vore hvassast svenska bajonetten.

Der föllo ord! Högt svälde talets flod
Och bar som guldsand ungdomshopp och mod,
Då knöts hvar hand, då flammade hvart öga.

Jag stod i fönstervrån — mitt hjerta brann —
På aftonhimmelen, den mörka, höga
Ett präktigt stjernfall lyste och försvann.

1863.

En bal i Palazzo Reale.

1.

Man spelar upp »Den Stumma» af Auber,
Och unga, sköna anleten bli ljusa;
Galoppens hvirflar genom salen brusa,
Som italienska trikoloren klä'r.

Det är prins Humbert, som befaller här:
'I alla smårum nektarbrunnar frusa,
Och fina löjen rosenmunnar krusa,
Och etiketten — blundar snällt, mon cher!

Man skingrar sig i svala gallerier,
Lyss på musikens fulla harmonier
Och stirrar ut i natten stjerneklar.

Ett mörkrödt skimmer färgar golfens vågor:
Det är Vesuv, som kastar glädjelågor,
Väckt af en ton från Masaniellos dar.

2.

Gå sakta — stör ej dessa sälla två!
En ung husar, som vunnit epåletter
För sabelhugg på Solferinos slätter,
Är nu i värsta eld, han pröfvat på.

Ett svar han vill af ett par ögon få,
Så mörka, varma som Neapels nätter.
En röfvad ros han i sitt knapphål sätter:
På tärnans kind en ny ros födes då. —

Som återskänk han skall från ärans bana
Snart hemta åt sin brud Venetiens fana,
Som sjelf han vridit ur fiendtlig hand.

Hvad deras fäder trängtade att skåda,
Det ega de, de unga sälla båda:
Ett fritt, ett starkt, ett modigt fosterland!

Napoli, Febr. 1865.

Alprosen.

Må dalens ros med godtköpsfägring skryta,
Hvar liten tärnas slafviska vasall;
Ett Alpens barn, är jag för stolt att flyta
På jungfrubarmens suckupprörda svall.

Fastän till mitt försvar mig taggar tryta,
Jag blommar trygg bakom glacièrens vall.
Din stig bland bråddjup går och vattenfall,
Du, som har lust från Jungfraus barm mig
bryta!

Kom likväl du, som skygg i verldens larm
Din känsla döljer, fastän vek och varm,
Och låtsar köld, då hvassa törnen sarga!

Kom du, som glöder liksom jag i lönn:
Bland dessa fjell, som målas ut så karga,
Jag bjuder dig på rosor under snön!

Mor och dotter.

Jag kände mor och dotter af en ätt,
Som lär från Erins forne kungar stamma:
De liknade vid balens vaxljusflamma
Två sköna systrar, dem en gratie klädt.

Så jemför man i samlarns kabinett
Två forntidsmynt från Hellas, konstens amma:
På begge två är pregeln en och samma,
Fast tiden nött den ena bilden lätt.

Ett slägtdrag fans, som tvang betraktarn stanna:
Bland korpsvart hår kring mors och dotters panna
En liten vågig silfverlock låg gömd.

I våra, i personlighetens dagar,
Hvar ädel typ, som följer ärfda lagar,
Från vaggan re'n till gråa hår är dömd.

Den fångne näktergalen.

Skolgossarne, ett obarmhertigt slägte,
En stackars näktergal i snaran fått.
Han färgades med glitterguld och blått
Och släpptes sedan halfdöd ur sitt häkte.

Bland foglarne en storm hans åsyn väckte:
»Fly, träl, till burén, förr'n vår näbb dig nått!
Slik gyllne drägt föll ej på sångarlott.
Du näktergal? De äro grå, de äkte.»

Han flög till skogs och fann en enslig vrå
I dagg och dunkel. Så föll natten på;
Då fick han toner, sedan ingen störde.

Han sjöng — nu var han åter näktergal!
Och välljud strömmade kring berg och dal,
Och hela skogen hänryckt stod och hörde.

Brasilianskan.

1.

Nej, aldrig glömmer jag den underbara,
Som strålade på Seine-prefektens fest:
Brasiliens stjerna — här en vilsen gäst
Bland europeiska modedockors skara.

Frisk, som Atlantens svalkande sydvest,
Hon såg sig kring med ögon stora, klara:
Hvar sminkad skönhet anade sin fara,
Och hjertat skalf i hvalfiskbensarrest.

Förnäma storkors knappt en blick hon skänkte,
Urskogens dotter, på hvars himmel blänkte
Det Södra korset i tropikens natt.

Ur smickrets brunn vi öste allihopa.
Då log Amerika åt Europa —
Ett obevekligt, ett metalliskt skratt!

2.

Jag hört en gång en gammal resenär,
En sjöman af de väderbitna, kärfva,
Förtälja vandringar, förväget djerfva,
I urskogsnatt på motsatt hemisfer.

En sådan skog blir sist en enda härfva
Af slingerväxter, hvilka stål ej skär.
Naturens slagbom gäckar ditt besvär,
Och du skall endast yxans egg förderfva.

Då, är det sagdt, igenom rymden skallar
Ett löje af omätligt trots och hån,
Utmanande den gamla verldens son.

Man skogens underbara röst det kallar,
Då Pan af oss och vår kultur gör spe. —
Brasiliens dotter, hvem har lärt dig le?

Strandvrak.

Det glimmar något på den öde stranden —
Der ligger, som ett fagert qvinnolik,
En grann gallionbild kastad i min vik:
En mö med lyra lagerkrönt i handen.

En gång, då skeppet drog till fjerran landen
Och afsked bjöds med blommor och musik,
Hur stolt du sken, på segerlöften rik,
Du arma bild — en spillra nu i sanden!

Säg, gyllne sångmö, hvi du öfrig blef,
Då seglarn krossades på dolda ref
I vårdagsjemningens stormdigra nätter?

Åt fiskarns små jag dig till leksak ger
Att tälja båtar af och sådant mer.
Det roar barnen. Sjelf gör jag sonetter.

Varberg, 26 Juli 1871.

Skådespelaren.

Ridån gått upp. Han står på upplyst scen,
Ser hufvuden i nattligt chaos bölja.
Som hafvet återkastar stjernesken,
Ur dunklet tusen ögon honom följa.

En tystnad, som kan bifallsstormar dölja,
Har rådt en stund. Det är triumf dock re'n.
En gest, ett uttryck af passion allen —:
Med högre färg sig tusen kinder hölja.

Der glänste till och slocknade en stjerna:
Du tillslöt ögonlocket, unga tärna,
Kring en rebellisk tår, du kämpat mot!

Ridån går ned och bravoropen skalla.
Då bifallsvågorna tillbaka svalla,
De lemna lagrar qvar vid konstnärns fot.

Théâtre français.

Det fans en scen, der verldens första trupp
Bar ädla offer fram åt höga magter;
Men afund under långa mellanakter
Beredde sig i tysthet på sin kupp.

Parterren, der man glömt att sätta vakter,
En olycksqväll brutalt sig reste upp,
Uppsade snillets och Molière's kontrakter,
Och hufvudroll fick bullerbasen Krupp.

Man lyder för en gång parterrens griller
Och ser ett röfvarstycke à la Schiller,
En pjes så irriterande som klen.

Vi sofva öfver, medan skämtet räcker,
Tilldess en segersymfoni oss väcker
Och det blir åter verldens första scen.

1870.

Carmela.

Min lilla båt jag drömmande lät glida
Utmed Sorrentos strand i sommarglans.
I vindens suck jag hörde Tassos stanz,
Mitt öga sökte öfverallt Armida.

En lummig gren sköt öfver klippans sida;
Sefiren, bläddrande i bladens krans,
I dallring bragt en gyllne pomerans:
Jag ville sjön så dyrbart rof bestrida.

Tätt under klippan styrde jag min segling,
Der böljan vaggar trädets gröna spegling:
Fall, sköna frukt, jag sade, och blif min!

Men nej! Hvem kom, om ej, med korg på armen,
En bygdens gosse, brun och bar i barmen —
Det var hans träd och skördetid gått in.

Min vän och jag.

Min vän och jag vi sutto på balkongen,
Då vestern rodnade bak Mälarns skär;
Som ung min vän till solen haft begär,
Men nöjs med jorden nu så bra som mången.

Vårt samtal, som gick trögt i solnedgången,
En fråga rörde, hvilken tvistig är:
Hur vinets själ, som sjöd i rankans bär,
Skall på buteljer bäst bevaras fången?

»Ett eldigt vin får lof att stå på is»,
Tog min erfarne vän till slutdevis
Och blåste bort havannans hvita aska.

Snart tyste sutto vi, min vän och jag,
Och purpurn sjönk af den förbrunna dag
I samma mån som purpurn i vår flaska.

Karnaval.

Ej under, om jag slätt till mods mig kände:
I lifvets karnaval jag okänd var.
Hvar narr med träsvärd blef jag skyldig svar,
Och Colombine nybörjarn ryggen vände.

I detta virrvarr, brokigt utan ände,
Jag såg en mask med drägt lik den jag bar.
»Du är den vän jag länge önskat har!»
Jag ropte glad, — och han: »Väl mött, min frände!»

Hur brådt vi hade att afsides gå!
Två lika själar längtade att få
Omsider utan mask hvarandra skåda.

Då masken fallit, studsade vi båda
Och skildes fort att göra andra val —
Så går det till i lifvets karnaval!

Bältespännarne.

Se, hvilken grupp af bältet sammansnärd:
En faun, som tungt mot Modren Jord sig stöder,
En genius, som af himmelsk åtrå glöder,
Tillhopakedjade — enhvar med svärd.

»Följ med, följ med, mot rymden går min färd!»
»Blif qvar, materien mig vid stoftet löder!»
Så tvista dessa begge olycksbröder,
Enhvar till hinder i den andres verld.

Till sist, hvarandras motstånd att betvinga,
De ge och emottaga grymma sår,
Bröst emot bröst och klinga emot klinga.

Skall det bli himmel eller jord som rår?
Kanske att förr än någon segern får,
Det band, som fjettrar dem, skall sönderspringa.

Tannhäuser.

En dunkel drift till berget sångarn drager:
Det gnyr och sorlar ur dess dolda celler,
På fyra stolpar klyftans hvalf sig ställer,
Och mörkret byter sig i snöhvit dager.

Han ser fru Venus, skimrande och fager.
Med blåa ådror hvita barmen sväller.
I gyllne hornet hon en trolldryck häller,
Som grumlar minnet, sångens ro förtager.

Den sköna nigande kredensar drycken,
Och hästfot skrapar under perleskruden —
Då springer harpan skrällande i stycken.

Hvar natt är sångarn se'n i Blocksberg buden:
På sina stolpar Venustemplet stiger,
Och bägarn blänker — strängaspelet tiger.

Benvenuto Cellini.

»Cellini», sade kungen, »var nu man:
Du smidt för länge nipper åt behagen.
Gjut nu en Zevs, hvars make ej sett dagen!»
Frans hade talat. Konstnärn grep sig an.

I formen re'n den heta massan rann,
Men, himmel! Bronzen är för knappt tilltagen!
Skall allt förfelas, kungen bli bedragen?
Hvad gör Cellini — ja, hvad gjorde han?

Han kastade sin verkstads bästa smycken
I ugnens svalg — och hel stod guden der,
Ett mästerverk, en graf för mästerstycken.

Så rann mång' gyllne ungdomsdröm i sär ...
Men offret måste ske, som I väl veten,
I lif och konst att nå helgjutenheten.

2 Aug. 1871.

Salvator Rosa.

Salvator Rosa, du som trifves bäst
Der fradgig fors emellan klyftor strömmar,
Der fjellskog suckar, storm är utan tömmar, —
I dig naturens uppror har sin prest.

Du lefde, då ditt land var träl som mest.
Mitt hjerta framför dina taflor ömmar:
I dem du biktat dina frihetsdrömmar,
Din djerfve andes glödande protest.

Du målade af bitter oro tärd:
Jemt är ditt landskap mörkt och molnbelastadt,
På duken vilda slagtningar du kastat.

Din pensel brusar fram i vapenfärd:
I färger du att profetera hastat
Italiens huggande och blanka svärd.

1865.

Leda med svanen.

En camée.

Kring Ledas knä den ljumma böljan spelar
Bland näckrosblad vid grönbeskuggadt grund,
Och bubblor häfta sig vid höftens rund,
Då hon halfblundande med svanen kelar.

Hans hufvud läggs der barmens våg sig delar,
Hans näbb trår djerft till hennes körsbärsmund.
Du marmor-Hermes i prinsessans lund,
Som trädgårdsvaktare i nit du felar!

Nog drifver du med fogelskrämmans larv
Ett barn på flykten, och i minsta sparf
En friare till drufvorna du vädrar;

Men bättre frukter än som växt på häck,
Förråder du, stortjufvars gud, helt fräck
Åt störste skälm, som ännu burit fjädrar!

Petite Maison.

Hvad frodigt ogräs kring den klippta häcken,
Som blir förvildning, också den, till sist!
I dar, då guldet var legitimist,
Den var markisens Paphos, den här fläcken.

En vattenkonst står still i vittradt bäcken:
Tritonen snöpligt har sin näsa mist,
Och, om han förr på fikonlöf led brist,
Kom glömskans mossa nu med gröna täcken.

Hur mystiskt det der öde trädgårdshuset,
Der murkna luckor utestänga ljuset
Från väggtapetens fadda herdescen!

I den förtegnaste af kanapéer
Låg, morrande åt vackre små abbéer,
Dorinnas mops, som föredrog armén.

Gammalt porslin.

En kung i Sachsen samlade porslin,
Men samlingsvurmen blef en riktig sjuka.
Han bytte bort till kungen i Berlin
Sitt garde — tänk — mot en chinesisk kruka!

Femhundra man med sabel och karbin,
Som preussarn visste att förträffligt bruka,
I exercisen smidiga och mjuka,
I krig en mur, tänk, mot — en blå terrin!

Femhundra man med hårpung och med puder!
Slikt dårhusdåd allt vanvett öfverbjuder
Från verldens början — ja, så tycker ni.

Se'n bytet gjordes, har ett sekel svunnit:
Femhundra tappra hjertan brista hunnit,
Den gamla krukan — hon står ännu bi.

Ludvig XIII:s gavott.

Upp, ridderskapets ädla taffelrund!
På Louvrens golf de höga klackar knarra,
Af fröjd och dansbegär de unga darra
Vid instrumenters smältande förbund.

Gavotten mildre Ludvigs mörka stund!
Vällustigt-sirlig melodi skall narra
Ett flygtigt löje fram på vissnad mund
Hos konungen af Frankrike-Navarra.

Utur spetskragens vidt utbredda ram
God mening blickar hofvets sköna dam
Till kavaljern — han kom från Flandern senast.

Här är han blott en ung och blyg novis,
Fast nyss vid gränsen Spaniens plågoris.
Hon är en sol — han är Turenne allenast!

Château en Espagne.

Till G. E. Klemming.

Ett slott i skogen: du kan skönja taken
Bland djupa massor utaf lind och ek.
Då löfven skälfva under vestans smek,
En blekgrön dager skiftar i gemaken.

Tänk dig en sal, der du kan drömma vaken:
En trollkarl dit har sammanfört på lek
Från tio kloster ett bibliothek
Af incunabler. Faller det i smaken?

Hvad doft från pressadt skinn och pergament!
För den, som rätt sin kabbala har känt,
Slog trollkarln alla dörrar upp på gafvel.

Divaner trånmatt stammade ett: sitt!
På marmorgolfvet, rutadt svart och hvitt,
Smög solen in och spelade gulltafvel.

7 Aug. 1871.

Herr Thure Jönsson.

(1527.)

Till en etsning af G. von Rosen.

Plats för Herr Thure Jönsson, der han prunkar
Från kung och Luther gör han Sverge fritt.
Det hvita skall bli svart, det svarta hvitt.
Främst går musik och efterst tassa munkar.

En gammal galt mot fransiskanern lunkar,
Hvars helga doft till stians son sig spridt.
En gåskarl med musiken håller skridt
Och kacklar mer, ju mer pukslagarn dunkar.

Nyfikna titta fäntor ur hvar glugg,
Och krögarn makar mössan af sin lugg.
Nu öl och sjelfsvåld fås af bästa slaget.

Men tyst och knappt medveten om sin kraft
Står odalmannen, stödd mot klubbans skaft;
Han får väl sist ha med ett ord i laget.

Rudbecks Atlantica.

1.

Den resande vid norra polens haf
Fann under blekrödt sken från norrskenslågor
En mastodont vid bottenfrusna vågor
Med snö betäckt i tusenårig graf.

Hvad har urverldens jätte närt sig af?
Det är ett spörsmål, som bland andra frågor
Bekymrar zoologiska förmågor —
Petrifikaterna ge ingen klav.

Så, gamle Rudbeck, forskarn drar med ifver
Ur seklers dam och glömska din foliant,
Literaturens urverldselefant!

Fossile patriot! Du gåtlik blifver
För den, som ej sitt hjerta värmt, som du,
Hos segerfanor, ack, som multnat nu!

2.

Slå upp en sida uti Rudbecks bok:
På bistert allvar gamle herrn bevisar
Att paradiset låg bland svenska isar,
Att Roma burit Sveafolkets ok.

Den tvifla vågar, vore ju ej klok;
Slik hädare han väldeliga risar
Och, glädjestrålande, sin lycka prisar
Att vara Sverges son — sublime tok!

I sin Atlantica han inrymt spalter
Åt en latinsk version, som skrider tung,
Lik romarslafven bak nordmannakung.

Jag tror mig se liktorernes gestalter,
Som följa Thidrik, konungen af Bern;
Rebellen bäfve! de ha spön och jern.

Tre år.

Hvad dyrbar laddning i den lilla båten:
Af guld och perlor tynges ner dess stam.
Du lilla båt, skall du väl hinna fram,
Åt vind och våg till lekboll öfverlåten?

Sjömärken dela in den våta stråten:
Förbi de första tre du lyckligt sam,
Tre blindskär hotande med skumhöljd kam, —
Hvem räknar väl de följande försåten?

Vid minsta vindstöt måste den väl bäfva,
Som ser sin rikedom på böljan svăfva
Inom ett enda litet bräckligt flarn.

Tre år ha gått, se'n bäfvande och glade
Vi hoppets skatter i din vagga lade,
Tre år af oro och af fröjd, mitt barn!

24 Oktober 1871.

Skilda gåfvor.

Ett sångens söndagsbarn knappt födes hit,
Förr'n re'n en fée det kysst på läppar röda,
Som genast börja att af honung flöda —
Det är det äkta, lyckliga geniet.

Men hånen ej en ödmjuk konstnärs flit,
Som måste hamra, ciselera, löda,
Tills handens valkar vittna om hans möda,
Om mejselns kamp mot språkets urgranit!

Och dock jag ej afundas Er, I sälla,
Som ösen med er hand Castalias källa!
Mig ock, arbetaren, det tecknet händt

Att klippan sjelf min varma tro betvungit,
Att, som för Mosis staf, ur stenen sprungit
En stråle bergfint, ädelt element.

Strid.

Se denna branta häll, som stupar rät,
Hvars sida böljor efter böljor tvätta,
De stolta böljor, hvilka måst sig sätta,
Men aldrig rubbat hällen ens ett fjät!

Här, inför hafvets slagna majestät,
Skall ett uppproriskt hjerta stå till rätta:
Känn först din vanmagt, arma, högmodsfrätta,
Så blommar kanske än det unga trä't.

Tag ödmjukt mot den förelagda lotten:
Ditt mål är striden, icke segern, dverg,
Se blott på hafvets strid mot gråstensbrotten!

Dess nederlag bär sjelfva segerns färg,
Ty när det kämpar att försätta berg,
Det är som perlor bildas på dess botten.

Bränneoffer.

Med blodröd tunga spiselflamman hväser
Och äskar näring, lik en hungrig gam.
Jag offrar bundtar af mitt skrifna kram:
Hvart blad på härden kröker sig och fräser.

På svartnad botten jag i eldskrift läser
Fragmenter af min unga lefnads dram;
Vid Hekate, den biten var ej tam! —
Jo, jo, det händer, ungdomsblodet jäser.

Farväl, farväl, I delar af mig sjelf,
Jag har förskonat er från tryckarsvärta,
Från långsam död i smutsgul Lethes elf!

I voren barn af våren och mitt hjerta!
Att lefva varm och falla ned i glöd,
Det är en renlig och en vacker död.

Sparreholm.

I vår kupé helt dufne sitta vi
Och stirra ut i disig morgondimma.
Längs vägen flyr en telegraftråds strimma,
Som gröna blixtar ljunga träd förbi.

En hastig solglimt på ett skogparti!
Ett spegelglas, som renar sig från imma,
Framblänker insjön — glesa tappar simma
På vattnet qvar af dimmans draperi.

Vi sakta af — lokomotivet tjuter —
Vi göra halt. Hur länge? Två minuter!
Se sjö och löfskog — der är Sparreholm!

Ut med dig, stackars stadsbo, för att andas:
Känn hur i stenkolsatmosferen blandas
Den färska doften ifrån ängens vålm!

7 Sept. 1871.

Ur waggonfönstret.

Ifrån waggonens fönster häromdagen
Din vackra egendom jag skymta såg.
Upp mot den höjd, der huset snöhvitt låg,
Gick en allé af popplar snörrätt dragen.

Och kor af herrgårdsrace jag såg i hagen,
Och mörk stod skogen, blank låg insjöns våg,
Och hvilka fält af hvete och af råg!
Att du var lycklig, det bar syn för sagen.

Då tänkte jag: här bor du som monark
Och hvarje morgon ger dig friska tankar,
Som skjuta upp med träden i din park.

O, den som så ock finge kasta ankar! —
Nu uppslogs vagnsdörrn närmast till mitt hörn.
»Biljett till Stockholm?» — sporde konduktörn.

Återseende.

Till samma stad mig ödet återförde,
Der Dikten först förstulen fröjd mig sände,
Förstulen fröjd, som snart min ro förstörde,
En magisk dryck, som evig törst blott tände.

I gator, der hvarenda sten jag kände,
Der mina steg jag återljuda hörde,
Då natten med sin svala hand berörde
Min panna, som af heta syner brände.

I mörka hus, du flod i måneskimmer,
Som under hvälfda broar språksam strömmar,
I ären qvar — men ej de forna drömmar!

Bland gulnadt löf en hviskning jag förnimmer:
Ack, trodde du på oss som förr allenast,
Du falske vän, vi återkomme genast!

Afton i Deutz.

Hur fridfullt sol går ned! Stig hit och se:
I Cöln derborta glimma alla rutor,
Det susar, likt förstämda andelutor,
Ur Rhen, som flyter under vårt Café.

På floden vagga ångare och skutor
Och öfver bron sig jernvägståg bege;
Kanske de föra Galliens guldvalutor
Till segerns vimpelprydda stad vid Spree.

Uppå verandan skäggigt vilde gäster,
Studenter, som fått orlof från armén,
Vid fyllda glas uppstämma Vakt vid Rhen.

Musiken faller in med full orkester . . . .
Hvem tömmer här, då solen blid går ned,
En skål för glömskan och för folkens fred?

Herwegh.

Poeten Herwegh var en demokrat,
Som hade stolts Respublica till frilla.
De mänge landsens fäder led han illa,
Så dem i folio som i fickformat.

Han drömde om en stortysk enhetsstat,
Men svigtade, när blod det gälde spilla,
Och tog sin Mats ur skolan, tyst och stilla,
Vid synen af en preussisk vaktsoldat.

Men, Herwegh, fast ej du fick föra ut det,
Din sköna dröm blef verklighet på slutet!
Du mente väl, men hade ej method.

För din idol nu knäböj patriotiskt!
Det ångar så berusande narkotiskt
Ur altarskålen, full af folkens blod.

Fredens Johanna d'Arc.

Din aska ströddes ut för himlens väder,
Johanna d'Arc! — och dock du lefver än.
Ett Domrémy blir hvarje hem igen,
Der franska qvinnor bära sorgekläder.

De unge sönerne till fallne fäder
Af bleka mödrar fostras upp till män.
Bland mödor mogna, minnesgode sven,
Och timra åter upp förödda städer.

Blif sansad, sedlig, stark, de svages värn,
Ty rätt och frihet rå på blod och jern —
En annan hämnd kan ingen mor predika.

Hell, fredens Frankrike, du ärorika!
Då verldens hjerta klappar lugnt vid Seine,
Hon fyllt sitt värf, Jehanne, la bonne
Lorraine!*

*François Villons trohjertade uttryck.

Svenskhet.

Månn' ej hos dig den tanken bröt sig ban
Att du, förfinade, ditt ursprung leder
Ifrån ett folk af plöjare och smeder?
Tänk efter på din stoppade divan!

Vid lazzaronens later är du van,
Men känner ej den svenske bondens seder.
I London och Paris du godt dig reder,
Men hittar ej bland hemmets tall och gran.

Väl i ditt land du älskar, som jag märker,
Ett slags fantastiskt frihetsideal,
Men du skall älska skog och berg och dal!

Den tysta kraft, hvars möda landet stärker,
Du vörda skall, och under skrofligt skal
Den gamla svenskhet, som fins qvar hos Jerker.

Blankt stål.

När gick ej yttre trygghet hand i hand
Med forskningens och sångens ädla ära?
Armadan måste upphört att förfära,
Förr'n svanen William sjöng vid Avons strand.

Så länge huset byggs på lösan sand,
Skall plågsam oro folkets sinne tära.
Hvad viljen I för sånger väl begära,
Då vapenlös man darrar för sitt land?

Af korn och kärna sväller ärfda tegen,
Men knappt vi våga kalla den vår egen,
Se'n regeln rostat bakom rikets dörr.

Blankt stål i fordomtima afhöll trollet;
Blankt stål — och vi ha Sverge välbehållet!
Blankt stål — och sången jublar glad som förr!

Du svenske man —

Du svenske man, du odalman i nord,
Som aldrig pröfvat hvad det är att mätta
Objudne främlingar, som stolt sig sätta
Till sköflings ned vid bondens furubord!

Ännu dig ingen hotat med ett ord,
Men mins hur landet led för Albrechts hätta!
Se till ditt hus! — Det skall ditt sinne lätta,
Att ingen kan gå in, dig oåtspord.

Kom dem på skam, som med din välfärd leka,
Som utså tvekan och uppskära skada.
Du svenske man, ännu på dig jag tror!

Din vackra skörd knappt rymmes i din lada:
Att plocka ax på åkern näns du neka
Ditt fosterland, din egen gamla mor?

Nemesis.

Bestå ett blodigt rus åt klingans spets,
Så törstar den allt framgent i sin skida,
Och segrarn jemt skall måttan öfverskrida
I drycken, som af slagnes gråt beredts.

Osynlig i eröfrarns kämpakrets
Står Nemesis och skrifver vid hans sida
Upp hammarslagen, som i bojor smida
Ett härjadt Strassburg, ett förhungradt Metz.

Far fort, du starke, att så draketänder!
I nattens mörker skall du känna händer
Kring dolken trefva vid din hufvudgärd.

På lagrar sömnlös intill morgonväkten,
Du hör dem qvida, de ofödda slägten,
Som du antvardat under hämndens svärd!

Soldathustrun.

Vid vaggan sitter landtvärnsmannens maka
Och lyss till stormens brus kring enslig hydda.
»I krigets farlighet, o Gud, beskydda
De armas stöd! Jag bedja skall och vaka.

»Hos mig och lillan är väl Fritz tillbaka
Mot jul vid pass — jag re'n har färdigsydda
Hans vinterkläder, och af bästa krydda
Jag bryggt en dryck, som skall min gosse smaka.»

Med ens hon känner omkring ringprydt finger
Liksom en sakta tryckning — upp hon springer,
»På oss han tänkt!» ljöd hennes glädjeskrik.

På snöigt slagfält vid Loire'ns stränder
En vigselring då ryckte snåla händer
Ifrån ett namnlöst, obegrafvet lik.

Frihetsträdet.*

I vinterkulen Tuilerie-trädgård,
Bland nakna kronor så långt ögat räcker,
Det står ett träd, som vårlig grönska täcker,
Fast luften ännu kännes kall och hård.

Du träd, som himlen tog i särskild vård,
Ur vinterns träldom andra träd du väcker;
Du är, förrän den rätta dagen bräcker,
En frihetshymns begynnelse-ackord.

Ack nej, du var! Du har ej burit skammen
Att se inkräktarn tälta omkring stammen:
Om broderskap och ljus tog drömmen slut.

Ett folk i sorg din gröna skrud förbannat,
Och vårens väckar-ur se'n dess har stannat,
Och frihetslöftets träd har blommat ut.

* I Tuilerie-trädgården finnes — eller fans åtminstone ännu 1870 — ett gammalt kastanieträd, berömdt för sin tidiga blomning.

Till den högförståndige.

Ja, du fick rätt! Jag sett i spillror flyga
Det land, som varit min gudomlighet.
Om än jag vågar med en dödskrans smyga
Till franska ärans graf — förlåt mig det!

Med motbevis som svärdshugg tunga, dryga,
Du mitt förstånd till andra sidan slet,
Men hjertat ej du mägtat öfvertyga,
Det stackars hjertat, som så litet vet.

Vingskjutne örn, vid dina fjädrars susning
Har samma hjerta bäfvat af förtjusning
Och ber nu blott att dela få din skam!

Min plats är ej der segerlyckan skiner,
Jag stannar qvar hos svärtade ruiner
Att gråta ut vid stympad pelarstam.

30 Jan. 1871.

Fältlazarettet.

Versailles' museum bytt i lazarett!
Vid en amputation vårt blod sig stockar,
Hur tätt man än kring en Vernet sig skockar,
Att se det blod, som dröp från hans palett.

Se der en döende parisersprätt
Med rödsprängd bindel omkring brända lockar:
Hans magra hand nervöst på täcket plockar
Och leker med ett litet damporträtt.

Se bairaren med ångestsvettig panna!
Än beder han och än han hörs förbanna:
Absolution han qvidande begär.

Parisaren, klentrogen af naturen,
Sitt hufvud vänder tigande mot muren.
Hans död är stilla såsom barnets är.

Var det väl värdt — ?

Var det väl värdt sitt svärd åt korset viga
Och Islam slå med Cid Campeador,
Columbus följa och en dag se stiga
Ur rosig vestervåg San Salvador,

Med Carl besitta land omäteliga,
Der solen aldrig ned till hvila går,
Mot tidens dårskap med Cervantes kriga
Och med Murillo måla himlens vår,

Var det väl värdt att främlingsoket krossa,
Med Palafox försvara Zaragoza,
I brèchen dö, då döden gjorde fri,

Var det ens värdt att störta Isabella,
För att på tronens — Spaniens — spillror ställa
En talarstol och deruti — herr Pi?

1873.
Under hr Pi y Margalls diktatur.

La Pétroleuse.

1.

Man känner dig, man känner dig fullnog,
Lutetias Venus, född ur gatuslammet!
På scenen var du alltid offerlammet,
Camelian, som ut till lilja slog.

Du for med spann i din Boulognerskog,
Guldpudrad, höljd i spetsar och i sammet.
Den förre älskarn gick till fots i dammet —
Med smuts du stänkte honom full och log.

I går champagne på Maison d'Or tillsamman
Med Storsultan. I dag absinth, helt fräckt,
Med herr Rochefort, en af din egen slägt.

Först guldregn, nektar och olympisk gamman,
Sist barrikaden och den röda flamman:
Stor verldsbrand med petroleum-effekt!

2.

Rochefort, han flydde darrande och snopen
Med späckad plånbok och afrakadt skägg;
Du åter tömde bägarns beska drägg
Och log vid brandens sken åt hämnderopen.

Du fick direkte gå till afrättsgropen,
I sidan kittlad af en sabels egg,
Och gjorde, ställd mot blodbesudlad vägg,
Cancan-åtbörder för att reta hopen.

Med stelnadt trots omkring mungiporna
Du fick ett dunkelt uttryck af hjeltinna,
Och lugn du rigtas såg bösspiporna.

Ditt stoft blef genast likt en vacker qvinna ...
O Gud, hvad har din arma verld då gjort?
Hvad stundar än, då brottet dör så stort?

Verldsskymning.

Skall bildningens med svett förvärfda skatt
Förgås likt det Paris, som ännu kolar?
Har Hämnarn blindt i vildars händer satt,
Af lågor drypande, sin vredes skålar?

Du sjunker, sol! Den bländsyn Dikten målar,
Med dig försjunker i gemensam natt.
Till vesterns kullar hastom att få fatt
Ännu en sista af dess sneda strålar!

I skymningen re'n rör sig af och an
En dimmig, tusenhöfdad Caliban,
Lik dunster stigande ur katakomber,

Otålig arfving till kulturens arf,
Naturlig son utaf ett tidehvarf,
Då vetenskapen uppfann nya bomber.

28 Maj 1871.

BLANDADE DIKTER.

1861–1878.

Blomsterfursten.

Den lille slumrar i örtesäng
Vid blida midsommartider.
Hvar liten blomma ifrån dal och äng
Sin doft i slummern försprider.
Och drömmar komma och drömmar gå,
Och sakta ringa alla klockor blå.
Sof sött i oskuldsfriden!
Nog blir du man med tiden.

Det fins ej tecken till moln och sky
På kornblå, strålande himmel.
Så största fjäril som det minsta fly
Gått trött ur dansarnes vimmel.
Den varma solen drifver blad ur bark,
Den vilda blommans lukt blir mera stark,
Det susar ifrån strömmen —
Den lille ler i drömmen.

I drömmen flyttas han hädan fort
Från lunden bredvid faders stuga:
Som prins han står å förtrollad ort,
Der sköna jätteblomster buga.
De smärta stammar svigta för en vind,
På granna färger vill han se sig blind —
Som skogens herre hyllad
Står gossen helt förbryllad.

Då öppnar blomman sin kronas rund
Och visar lifvets dolda trådar.
Hvar planta yppar sitt väsens grund,
Som endast Skaparns öga skådar.
Med ångande och dämpad andedrägt
Sin saga blomstren bikta oförtäckt.
Ej blad och telning gömde
Hvad de i knoppen drömde.

Se'n hyllningsedernas sorl dött bort,
Ser han med glädje och häpnad
Tre kalkar öppnas och inom kort
Ur en och hvar stå upp en skepnad:
Tre alfer, väfda af doft och ljus,
Med röst af fogelsång och vestansus;
Små kronor på sitt änne
De buro, två af de trenne.

Den första alfen bar snöhvit drägt;
Till jorden neg hon och sade:
Mig lyder liljors oskuldshvita slägt,
Vi länge väntat dig hade.
Hell, hell, i vaggan krönte blomsterdrott!
Tag mot vår bästa skänk — ett herrligt godt —:
I både lust och smärta
Ett barnsligt, oskuldsrent hjerta!

Den andra alfen bar purpurdrägt;
Till jorden neg hon och sade:
Mig lyder rosors fursteborna slägt,
Vi länge väntat dig hade.
Hell, hell, i vaggan krönte blomsterdrott!
Tag mot vår bästa skänk — ett herrligt godt —:
Hvad verlden kallar snille —
Du skall bli stor, du lille!

Men blyg och ödmjuk den tredje kom;
Dess skära drägt ej prydnad hade.
Hvad namn hon bar, har ingen brytt sig om;
Och till den lille ömt hon sade:
Hell, trefaldt hell, du unge blomsterdrott!
En ringa gåfva kan jag gifva blott:
Kraft till att ödmjuk bära
All verldens pris och ära! —

Då vaknar han — då är drömmen slut,
Och tårar tillra nu som ofta;
Men tätt invid, af ingen sedd förut,
En liten blomma börjar dofta.
En liten blygsam blomma utan namn
Från mossig sten vill klänga i hans famn:
Linnæa kände nog redan
Hvad verlden visste sedan!

1862.

Sommarregn.

En välsignad sommarskur!
Se, hvad nya knoppar!
Ännu smått från björk och fur
Dugga fina droppar:
Jord, som törstat, drack sig mätt!
Ej min stackars gröna plätt
Himlen nändes glömma:
Ros, reseda, georgin
Få i sina blomsterskrin
Små juveler gömma.

Det blir qvaft uti mitt hus:
Upp med fönsterhaken!
Fogelsång och arlaljus
Fått naturen vaken.
Se, hur frisk nu ängen står,
Der hvartenda strå i går
Torrt och halfsvedt dignat!
Ja, det var ett herrligt regn,
Allt har frodats i dess hägn:
Hvad det kom välsignadt!

Öfver taflan sommarsol
Strålar huldt bevågen;
Och det doftar kaprifol
Omkring fönsterbågen.
Arlaljus och fogelsång
Göra stugan mig för trång,
Kammarns luft för däfven.
Nu, då tusen skilda ljud
Täfla om att prisa Gud,
Vill jag bedja äfven.

Jag vill ut i skogens fred
Bland de mörka granar;
Der i bön jag sjunker ned,
Der jag Honom anar,
Den oändlige, hvars magt
Talar i regnbågens prakt
Och i åskans dunder.
Hellre än på orgelns dön
Lyss Han på en hviskad bön
I de gröna lunder:

Herre, jag är svag och arm,
Bräckt min ungdomsstyrka!
Låga tankar i min barm
Byggt en oren kyrka.
Stärk min nötta kraft som stål!
Låt mig lefva för ett mål!
Herre, res mig, höj mig!
Gör mig till en man bland män;
Men är jag ej ödmjuk än,
Böj mig, Herre, böj mig!

Ur den boja, sjelf jag smidt,
Kan blott Du mig frälsa.
Gör mitt sinne åter fritt,
Skänk mig själens helsa!
Friskhet gif i lif och sång,
Att jag lika tål en gång
Högsta lust och smärta!
Må jag utan egen blygd
Skåda renhet, tro och dygd
I en broders hjerta!

Se, naturen solförbränd
Låg som jag i dvala.
Ej en enda flägt blef sänd
Att dess qval hugsvala.
Men till slut brast molnets mur,
Och en skön, en herrlig skur
Strömmade från ofvan.
Allt fick svalka utom jag:
Jorden blott i långa drag
Drack den ädla gåfvan.

Skänk ock mig en droppe dagg!
Låt mig bättring hoppas!
Och der nyss satt tagg vid tagg
Skola rosor knoppas.
Månget träd, som stod der bart,
Skjutit nya grenar snart,
Som af frukter dignat . . .
Re'n jag underbart är stärkt;
Hjerteregn, rinn oförmärkt!
Hvad du kom välsignadt!

1863.

Till den danska qvinnan

(af Upsala Studenter, Rosenborgs Have 1862).

Drömmande sånger, som lekt oss i hågen,
Medan den ilande draken oss bar
Öfver den mörkblå, den rullande vågen —
Är ej er stämma nu vaken och klar?
Firen då Dannemarks öar, de gröna,
Nordmannaharpans uråldriga hem!
Firen då Dannemarks döttrar, de sköna,
Vekaste tonerna sparen för dem!

Dotter af Dana, som vant dig att vakna
Arla vid näktergalns smältande slag!
Om våra toner hans tjuskraft än sakna,
Vänd dock från honom ditt öra i dag!
Vägra ej kransar, som främmande händer
Lägga med vördnad på skönhetens stig,
Fastän kanske dina fädernekänder
Offra långt skönare blomster åt dig.

Liksom en dallrande springbrunn, som spelar
Mellan reseda och ros och viol,
Lika sitt fallande perlregn fördelar
Mellan reseda och ros och viol,
Så ock vår sång, se'n dess eko har tystnat,
Lemne en perla, en glittrande, qvar
Djupt i hvart klappande hjerta som lyssnat,
Djupt i de blånande ögonens par.

Se! Kring de lummiga bokarnes lunder
Strödde naturen sin slösande prakt:
Du blef dess största, dess rikaste under,
Drottning i denna förtjusande trakt.
Lefve var älskande tärna, som biktar
Kärlekens drömmar med rodnande kind
Under det yppiga löfhvalf, som svigtar,
Tyngdt utaf blommor, för sommarens vind!

Hvem kan som du väl försköna och hägna
Genom de mildaste dygder ett bo,
Törnet behålla och rosorna egna
Honom, du skänkte din hand och din tro?
Lefve hvar maka, som blygsamt och stilla
Verkar i hemmet de sina till tröst!
Stark i sin renhet och stor i det lilla,
Friden beskär hon det manliga bröst.

Hotas den dyrkade fädernejorden,
Offrar du gerna din yttersta skärf —
Fosterlandskänslan är mägtig i Norden:
Qvinnan blir hjelte — den svaga blir djerf.
Glad, blott de ljusna, ditt Dannemarks öden,
Sliter du villigt de ljufvaste band,
Ser hur din älskling förbleknar i döden,
Värdig din kärlek och värdig sitt land.

Nornornas rådslut vi hoppas att leta
Djupt i ditt öga, du framtidens tolk!
Kanske skall du, som en ny Margareta,
Ena de söndrade Nordlandens folk.
Grenar, som tiden med konst sökt förbilda,
Mötas deruppe i ljuset helt visst —
Du skall med mildhet församla de skilda
Under en grönskande krona till sist.

Eremitage.

Seeländskt sommarstycke.

I skogens dunkel fins gömd en ängd,
Der sommarhettan hålls utestängd
Af trädens grönskande galler.
Från tufvan, som morgonen perlbestrött,
Det mogna smultronet myser rödt
Bland daggens rena kristaller.

En skymning råder, behagligt half,
Inunder susande bokars hvalf,
Dit solen tränger sig sällan.
Ett rådjur skymtar i snårets port,
Och stundom flämtar en törstig hjort
På stigen, som leder till källan.

Hur tyst är allt! Hörs ej gräset gro?
Nu söker fogeln sitt dolda bo
Bland trädets qvistar och mossa.
Violernas dämpade andedrag
Försprida en vällukt, som doftar svag;
De vilda rosorna blossa.

Af väntan bäfvar naturens bröst:
Hon längtar höra sin älsklings röst
Från skogens sångaretroner.
Du näktergal, blir det ej natt en gång?
När ljuder om kärlek härnäst din sång
I Christian Winthers toner?

Notturno.

Mellan trädens dunkla grupper
Gula sommarmånen står,
Rådjur uti slutna trupper
Rassla, prassla mellan snår.
Blomstren genom skogens hvälfning
Andas en balsamisk ström,
Vindens pust och bladets skälfning
Störa näktergalens dröm.

Och jag lyssnar hänryckt stilla
Hur han mornar sig i sång:
Älska, sjung och brinn, du lilla,
Natten kan ej bli för lång!
Sjung hur ljuft det var, då ingen
Dina lekar såg med harm,
Och du eldigt bredde vingen
Kring en liten fjädrad barm.

Lifvets elf, som under dagen
Gick med brus och öfvermod,
Saktas vid de ömma slagen
Till en stilla spegelflod.
Syskonparet fröjd och smärta,
Förr i strid på skaldens sträng,
Enas i hans fulla hjerta,
Sluta fred på rosensäng.

Tusen röster dagen äger,
Natten har en enda röst:
Sucken, som på mossans läger
Häfver tvänne sälla bröst.
Lund i måneljus och tystnad
Är hvad sångaren begär,
Sjunga är hans ärelystnad,
Sjunga för sin hjertanskär.

1863.

Sångarlön.

Gick du en morgon i vårsols sken
Och fann en blomma på åkerns ren
Af daggens perlor begjuten,
Och såg du i droppen, på bladen spild,
Helt oförmodadt din egen bild
Af regnbågsprisma omsluten;

Då anar du först hvad ej verlden vet:
Det mått af bäfvande salighet,
Som fyller ett sångarehjerta,
Då det i en obevakad stund
Ser gå i ax på främmande grund
Sin sådd af glädje och smärta.

Hur föga aktar man kamp och strid
Och dårars hån och en tacklös tid
Och nätter af tvifvel och vaka,
Då allt hvad skönast man tänkt och känt,
Som blott till hälften blef sagdt på prent,
En tår helt speglar tillbaka!

Kom, vi sätta bo i dalen —

Kom, vi sätta bo i dalen —:
Bäckens sorl bland kiselstenar,
Fogellek och sus i alen,
Allt sig drömljuft här förenar.

Hvems är hyddan, som vi röja,
Halft af grönska öfverspunnen?
Månget snår vi undanböja,
Förr'n dess låga dörr blir funnen.

Afund ofta, så är sägen,
Hyddan jemnade med marken,
Sådde törnen öfver vägen,
Skrämde foglarne från parken.

Men hvad verlden gläds att härja,
Kärlek lika många gånger
Mägtar åter frambesvärja
Fullt af skimmer, doft och sånger.

Hvarje ofördragsam tunga
Skall till sist förlora spåret;
Blott de älskande och unga
Hitta väg i rosensnåret.

Lundens stammar slutas trängre
Att en skyddsmur kring oss bygga;
Då ej ingång finnes längre,
Då först känna vi oss trygga.

Under trädens mörka hängen,
Tätt intill hvarandra slutna,
Se vi skuggors lek på ängen,
Löfverk, månljust genombrutna.

Intet skall vår hvila störa:
Oron lemnar bäckens vatten,
Vindens andedrag vi höra,
Likt en sofvandes, i natten.

Obeslutsamt susar skogen,
Vet ej rätt hvad han bör mena.
Älskogsstjernan ler förtrogen:
Jag är vitnet, jag allena!

1862.

Natten.

Bölja, mot stranden fraggande,
Sluta ditt brusande!
Vindflägt, bland träden vaggande,
Sluta ditt susande!
Stiger ej natten
Tyst öfver stjernströdt blå?
Sorlande vind och vatten,
Tigen också!

Tårade ögon sluta sig,
Somna i qvalens bo.
Tröttade hjessor luta sig
Till en förstulen ro.
Älskande unga,
Slumren vid nattens barm,
Glömmen all sorg och tunga
Ljuft på dess arm!

Hjertan, I arma svidande,
Smärtan har fällt sitt svärd.
Själar, I ömt förbidande,
Mötens i drömmens verld!
Drömmen upplåter
Fängelsets stängda vrå:
Saligt förenas åter
Barnen de två.

Bölja, mot stranden fraggande,
Sluta ditt brusande!
Vindflägt, bland träden vaggande,
Sluta ditt susande!
Stiger ej natten
Tyst öfver stjernströdt blå?
Sorlande vind och vatten,
Tigen också!

Till den fjerrboende.

Från Fyris' strand ett skrifvet blad,
Som ber dig vara frisk och glad!

Ett skrifvet blad från Fyris' strand
Far snabbt utöfver haf och land.

Det ilar mellan fält och trän,
Der grönskan nu som bäst dör hän.

En doft af sommarns sista ros
Det snappar upp — och far sin kos.

Då solen bakom granar dog,
Dess sista blick det med sig tog.

Det ilar öfver Östersalt,
Der friskhet flägtar öfverallt;

Der fångar det på skummig stråt
En pust af helsa — se'n framåt!

Sist faller det en vacker dag
Ner på ditt bord — o, tag det, tag!

Ty, säger den som bladet sändt:
Med bladet sjelf är slätt beyändt.

Men blomdoft, solblick, hafsvind — du!
Förborgade de följa ju.

När du är trött och sjuk i sinn',
De smyga vänligt till dig in.

Och säg ej: det kan aldrig ske!
Ske kan det nog, det skall du se.

Det sker, så sant än lindring gaf
En bön från den, man håller af;

Så sant det komma skall en vår,
Så skön som sommarn var i år!

Dold förening.

Två vattenliljor ur svallet stå,
Och mellan dem bölja på bölja
Med sorl och glitter i dans ses gå
Och för hvarandra dem dölja.

På ytan kan det väl tyckas så;
Men om i djupet du skådar,
På samma rot dock gunga de två,
Förenta med tusende trådar!

Femton år och sjutton år.

Hon var så ung, var femton år
Och nöjd med korta kjolen.
Hon skakade sitt långa hår,
Som sken likt guld i solen;
I lockar, öfversvallande,
Det föll kring hennes hjessa,
Och vacker och befallande
Hon var som en prinsessa.

Det var ett sinne fjärilslätt,
Och ändå så oböjligt.
Hon retsam var på tusen sätt;
Bli ond var dock omöjligt.
Hon sprang ibland, förtvifladt yr,
Långt hän bland berg och backar,
En liten luftig, blond zephyr —
Tag fast den! — Jo jag tackar!

Der spordes: Säg, hur du förmår
Beständigt glad att vara?
Hon skakade sitt långa hår
Och ville aldrig svara.
Hon log, hon skrattade och log,
Med gropar uti kinden,
Och i en blink hon flykten tog;
Hvar blef hon af? — Spörj vinden! —

Men mycket dock kan skifta om
På ett par korta vårar!
Hvad nyss i fröjd till knoppning kom
Kan mogna lätt i tårar.
Hvem sitter nu i denna stund
Med pannan skyld i handen,
Med löjet dödt på rosenmund
Och blicken fäst på sanden?

Två vårar blott ha gått sin kos.
Hvad har väl händt på dessa?
Så blek och tyst! Hur mår min ros?
Hur är det, min prinsessa?
Minsann, ser jag ej tårar stå
Emellan ögonhåren!
Det der blir ingen klok uppå . . .
Ack, de der sjutton åren!

Är det väl du, som fordom lopp,
En femtonårig elfva,
Och vestanvindarne hann opp,
Så yster som de sjelfva?
Så säg då, hur du nu förmår
Beständigt sorgsen vara? —
Hon skakar blott sitt långa hår,
Och suckar, suckar bara.

1863.

Till Christian Winther,

på hans födelsedag.

Se, Sundet är blankt som en spegel
Och visar på bakgrund af blått
De många hvitskimrande segel
Och tornen på Kroneborgs slott.
I blommande löfsaln man sitter
Och suger med långsamt behag
Den rosiga fradgan, som spritter
Ur glaset på sångarens dag.

Då solen allt djupare stupar,
Och vestliga purpurn blir matt,
Af hundrade näktergalsstrupar .
Du helsas ur bokarnes natt.
Så fira sin mästares fester
Hans flinka kolleger, de små.
Den grönskande skogens orkester
Är bättre än Lumbye's ändå!

Här fjerran från larmet och staden
Du dväljes i susande park,
Der stammarne stå hela raden
Med kärlekens träsnitt i bark.
Tag lyran på armen och vandra
I lund, som besvarar din sång:
Se, älskande par framför andra
De akta med fröjd på din gång!

Du skald för naturen och hjertat,
Här räcks dig af båda en famn:
Allt, allt, som oss glädt eller smärtat,
Du nämner i toner vid namn.
Mot vintern i hjertan och glosor
I härnad oblidkelig går
Med tusen rebelliska rosor
Din diktnings odödliga vår!

Marienlyst, 29 Juli 1863.

På Odins Höi.

(Seeland, midt emot "Kullen".)

Jag mår som en prins! Ack, det käns så godt
Att sjunka till hakan i doftande klöfver,
Kringflägtad af brisen, som skrynklar smått
Det drömmande, mörkblåa sundet midt öfver.
På himlen — ett gränslöst haf af safir —
Står solen re'n högt och brinner och blossar;
Der nere vid stranden ses badande gossar,
Der borta syns Kullen i dimmans skir.

Der pustar en ångbåt — en rökig rand
Betecknar hans kurs ibland jakter och skutor.
Nu samlas på däcket att helsa land
Sjösjuklingar, krälande fram ur kajutor.
Enhvar liten fröken blef hvit som lärft,
Då Kattegat sprutade snö på »Ellida».
Nu har hon sitt Skåne på venster sida,
Och ögat är åter förnämt och djerft.

Kanske någon skönhet är sömnig än . . .
Aj, aj, stackars liten, var natten så pinlig?
Upp med dig ur hytten, min söta vän!
Se, luften är klarblå och genomskinlig!
Du är som en utsprucken ros på nytt:
Håll bara god min, förställ dig och låtsa
Som du kunnat böljornas rullningar trotsa —
Men laga man städar i frökens hytt!

Dock, doften från ängen är döfvande,
Och vågornas sånger så enformigt lika;
Allt verkar tillhopa så söfvande:
Till slut flyta färgerna samman, de rika.
Mitt ögonlock tynger med ens Jon Blund —
Det sänker sig sakta — jag rår inte för'et!
Jag tror, det är vallmon i diket, som gör'et . . .
Farväl, sköna tafla, farväl en stund!

Hellebæk, Juli 1864.

Konstberiderskan.

Se vår sköna ryttarinna,
Flickan af ziguenarblod:
Hennes svälda pulsar brinna,
Sprittande af ungdomsmod.

Växtens rundning, liljebarmen
Skymta fram ur luftigt tyg.
Plastiskt skön är nakna armen,
Blicken talande i smyg.

Munnen, skuld till hjertans vånda,
Hvem ser väl på den sig mätt?
Glad jag gåfve ett Golconda
För en stunds besittningsrätt.

Barnet utaf solvarm Söder
Öfvar ryttarkonster trygg;
Djerft sin lilla fot hon stöder
Emot Andalusierns rygg.

Springarn genom circus ljungar
Och på länden dansar mön;
Så en lotusblomma gungar
Af och an på vreda sjön.

Andfådd, löddrig, fålen rastar. —
Hvilken storm af bifallsrop!
Hvilket regn af blomsterqvastar
Från förtjuste männers hop!

Folk, bland hvilka lyckans lotter
Skiftats ut i ymnighet,
Hylla fattigdomens dotter,
Om hvars stamträd ingen vet.

De, hos hvilka hennes fränder
Fåfängt tiggt en beta bröd,
Ösa i den skönas händer
Tanklöst af sitt öfverflöd.

Hon dem alla skall bedraga,
Hämna sina bröders skymf,
Både guld och hjertan taga,
Nemesis, förklädd till nymf.

1861.

Kreolskan.

Att gunga i mattan, som sväfvar bland
Platanerna
Och suga till svalka mot törstens brand
Bananerna
Och slippa att tänka på stort och smått,
Med rigtad blick
På hafvet, som drömmer, oändligt blått,
Kring Martinique;

Att sakta bli vaggad vid hvarje flägt
I blomsterdoft
Och ha blott ringa bekymmer för drägt
I luftigt loft,
Men låta, när dagen är alltför varm,
Från hinder fri,
Lustvandra omkring på min nakna barm
Min kolibri;

Och sist, af tillvarelsens möda matt,
Till sängs bli bragt,
Att blunda och domna en tropisk natt
Vid stjerneprakt —
Det är nu det enda jag kan och vill,
Min lefnads rön!
Jag hinner ej annat än vara till
Och vara skön!

1863.

Shakespeare.

(Till deltagarinnorna i skaldens 300-åriga jubelfest
i Stockholm 1864).

Han låg invid naturens egen barm
Och diade som barn dess sunda safter;
Och pulsen steg och själen drack sig varm
Af hemliga och underfulla krafter.
Han låg invid ett ömt och trofast bröst,
Och till det första tonfall af hans röst
Ett saligt modershjerta klappat takten.
Kring vaggan lilja andades och ros
Och fantasi'n — en jätte — stod derhos
Och hvita vingar bredde englavakten.

Men se! Han står der som en yngling re'n
Och måste gå dit tysta röster syfta.
Der ekens skuggor och der månens sken
Med oviss halfdag måla skogens klyfta,
Der svärmar han med sina sjutton år
Och daggens perlor gnistra i hans hår
Och nattens flägtar spela kring hans änne.
Han lyss på vågens sqvalp mot blommigt näs
Och dimman, böljande på ängens gräs,
Blir för hans syn en luftig bild af henne.

Han älskar och han älskas. På en gång
Med kärleken han undfår diktargåfvan;
Hans känsla sjelfmant växer fram som sång,
Hans tanke värmes af en eld från ofvan.
Alltse'n hans mun två rosenläppar mött,
Ser skalden all sin verld i rosenrödt
Och sjunker ned inför sin gudom — qvinnan.
Allt skönt, han läser i sin sångmös blick,
Blir så bekant — han re'n det läsa fick
I milda blåa ögon dessförinnan.

Men snart farväl han bjuder vestansmek
Och cittrans klang och ljufva månskensfröjder.
Stark, kärnfrisk som det gamla Englands ek,
Han står, en man, på lifvets middagshöjder.
Han aktar lifvets lust och lifvets vigt,
Han blickar framför sig med tillförsigt
Och bakom sig förutan minnets ånger!
För honom är det flydda ej förbi —
Han vet det stora helas poësi
Och evig ungdom glöder i hans sånger.

Hans visdom aldrig stelnat till förakt
För det han flammat för i ynglingsåren.
Kring barnets verld höll mannens tanke vakt —
En yppig sommar, som omfamnar våren.
Än brusade hans harpa qvinnans lof
Och sångarpriset vann han vid det hof,
Dit han sin fria hyllning gick att bära.
Ett folk i jubel gaf åt skalden rätt,
Ty han sjöng segern och Elisabeth,
Ödrottningen, som hafven måste ära.

Han sjöng — och böljorna vid Albions ö
Kruslockig hjessa sänkte som vasaller.
En Prospero, han svingade sitt spö —
Allting får lif der snillets vårdagg faller!
Hans minsta vink befolkar diktens slott;
Det blir en verld med dygder och med brott,
Som vimlar, äflas, skiftar på hans tilja.
Han blottar menskosjälens dolda ärr —
Då lyssnar folkens packade parterr!
Hvart hjerta skälfver lydigt för hans vilja.

Han ställer fram, hur från en ringa brodd
Det onda upp som skyhögt giftträd skjuter.
Han visar frukten af hvar gernings sådd.
Allt, allt hans tankars jättenät omsluter.
Men genom sorlet kring hans diktartron
Der klingar fram en oförgätlig ton:
Hur ömt han dämpar djerfva dithyramber!
För qvinnan slår han strängens guld på nytt
Och örnen blir till näktergal förbytt,
Då Julias kärlek hviskar veka jamber.

Romeo, o du trefaldt sälla namn,
Du lycklige, som ej behöfde tveka
Emellan himlarna och Julias famn!
Du slapp att vänta på din brud, den bleka.
På lifvet och dess falska nycker mätt,
Som skilja Montagu och Capulet,
Du gick igenom dödens dal förveten;
Din Julia följde — hon dig hastigt hann,
Och hennes kyss på dina läppar brann
Ännu på tröskeln af oändligheten.

Se der Cordelia, hur hon stöder mildt
Sin faders steg, de stapplande och tunga!
Den gamles skumma ögon rulla vildt,
Förbannelserna häda på hans tunga.
Ur pannan stryker hon hans silfverhår
Och kämpar — kämpar som ett barn förmår —
Att drifva bort hans mörka Saulsanda.
Vi dröja ej vid hennes bittra lön,
Men genom stormen styra vi till ön,
Der rosigt solsken leker kring Miranda.

En bild hur luftig och ändå hur sann!
Hör hennes skratt, det klingande och trolska!
Se henne göra spe af Caliban,
Som står och skelar der med blickar dolska!
Men blir Miranda farlig för din ro,
Följ till Venedig och till suckars bro,
Som speglar sig i Brentas stålblå vatten;
Följ, och ditt hjerta skall af ångest slå,
Då du ser mohren luta sig på tå
Utöfver Desdemonas bädd i natten.

Af fall och svaghet skalden taflor ger,
Men huru ädelt vet han dock att skona!
Han på Cleopatra med blygsel ser
Och räknar fläckarne på hennes krona.
Men då hon modigt löser upp den barm,
Som gjort Antonius på riken arm,
Och ormen skär den fina purpurskåran,
Då jublar han, att hon som drottning dog;
Hon är så skön! — Det är ej ursäkt nog,
Men hur det är, att fälla ej förmår han.

Den store William hvilar multna ben;
Stormrörda sekler rullat tunga vågor
Utöfver Stratford-grafvens marmorsten,
Som kylt till aska sångarhjertats lågor.
Så månget namn, som varit högtberömdt,
Se'n dess har hunnit bli båd' gömdt och glömdt.
Orkaner ej ett echo efterlemnat;
Men svanen ifrån Avon sjunger än
Och sjunger evigt, sjunger om igen,
Ännu se'n marmorn öfver grafven remnat.

Uti hans äras rika lagerkrans
Sig blygsamt fläta rosor och violer
Och lagern vitnar stolt om stordåds glans
Och blomstren äro kärlekens symboler.
Du ljufva kön, strö blommor på hans graf,
Du som i skaldens hand den spira gaf,
Hvarmed han styrde skönhetsverldens rike!
Du mannens hjerta eldar upp till sång,
Du danat skalder — danar än en gång,
Men aldrig mer du ger oss Williams like.

Jag drömde om frihet en dröm.

Efter Felicia Hemans.

Jag drömde om frihet en dröm,
En dröm om ett fartyg, som skar
De fradgande böljornas ström,
Likt pilen, som hvinande far;
Om hjorten, som gladt öfver häckar
Tar språng, då de stänga hans stig;
Om glittrande, vårliga bäckar. —
Jag drömde, o frihet, om dig!

Jag drömde om fjellarnes örn,
Med öga så klart som en dag;
Jag hörde kring himmelens hörn
De dånande vingarnes slag.
Jag drömde om okända vatten,
Der kölar ej gungade sig;
Om urskogar, mörka som natten. —
Jag drömde, o frihet, om dig;

Jag drömde om skogarnes fred,
Om hem i hvar leende däld,
Om vilden, som hittar sin led
Vid skenet af polstjernans eld;
Om hjelten, som kallar ur kojor
Sitt folk till det ädlaste krig. —
Mitt hjerta blöder i bojor,
Och jag drömde, o frihet, om dig!

För Polen!

I ädla hjertan alla,
Som slån för sant och godt,
Er vill jag anbefalla
Det arma Polens lott.
Dess qval vid marterpålen
Skall röra hvarje bröst:
Nåväl, en tår för Polen,
Och strax har Polen tröst!

I tankens riddersmänner
Kring frihetens banér,
I de förtrycktes vänner,
Se här ett kall för er!
Ert ord slår ned som strålen,
Till er ser verlden opp:
Nåväl, ett ord för Polen,
Och strax har Polen hopp!

I väldige på jorden,
Med magt kring land och haf,
O sätten gräns för morden!
O dragen styrkans glaf!
Vid första klang af stålen
Skall våldets örn bli skrämd:
Nåväl, ett hugg för Polen,
Och strax har Polen hämnd!

Men gagna dessa böner
Till intet — då förvisst
Bland er, I sångens söner,
Fins hjelparen till sist:
En skald med djupa toner
Står upp i folkens midt. —
Kom, skald, och skaka troner,
Kom och sjung Polen fritt!

Febr. 1863

På Polens dag.

Lyft upp ditt hufvud, du arma land,
Och visa du lefver än!
De brista, träldomens hårda band,
Och allt skall bli godt igen.
Så yrka på frihet med eldig begäran
Och kämpa för segern och flamma för äran!
Vi lyssna på dånet vid hvarje slag
Och bäfva af glädje på Polens dag!

Polonia, strålande Österns mö,
Du skändligt blef köpt och såld:
Du fick ej lefva och kunde ej dö,
Se'n de på din frihet gjort våld.
Du knutit din hand, då man blodig dig piskat
Och doft i din bödels öra du hviskat:
Du niding, jag räknar hvartenda slag —
Du gäldar det grufligt på Polens dag!

Och stunden kom — o hur skön du står
Med lian lyftad till skörd,
Med frihetsmössan på lockigt hår, —
Och långt din stämma blir hörd.
Till vapen, till vapen! Det klingar så härligt
För Polens vän — för dess ovän förfärligt,
Ty vedergällning är helig lag
För Polens söner på Polens dag!

Och vårdkas flämtar från höjd till höjd,
Och himlen blir röd i ett nu.
Ditt öga blixtrar, du hör med fröjd
Hur kedjor rassla i tu:
Och härar stå upp, der du stampar med foten.
Med lian du ogräset mejar till roten
Och andas in uti djupa drag
Ett haf af frihet på Polens dag.

Hvar ungmö gerna sin brudgum ger
Åt fosterlandet till lån,
Och enkan gifver — hvad vill du mer? —
Hon gifver sin ende son.
De kämpa och blöda, de segra och falla;
De sörjandes hjertan af stolthet dock svalla:
De fries fader, dig tackar jag!
Du mottog mitt offer på Polens dag.

Du Polens yngling, strid segergladt,
Men vaka, du Polens mö,
Och sy förband både dag och natt,
Fast rosor på kinden dö.
Hvad mer om de vissna i flitiga tjället?
På rosor de sårade hvila i stället.
Hvad båtar väl trälen hans kropps behag?
Men skön är den frie på Polens dag.

Ja, lyft ditt hufvud, du arma land,
Ty allt skall bli godt igen!
För dig stå folkens pulsar i brand,
Och verlden har du till vän.
Mest fröjdas dock vi, när din boja du sliter;
Vi veta, vi veta hvem stålet biter,
Vi tacka dig för hvart ärligt tag
På Polens, på Sverges, på folkens dag!

Gud hvässe din lia, Gud främje din sak,
Det finnes ingen mer dyr!
Vi bedje för dig under kampens brak,
Du folkens helga martyr!
I träldom och nesa du varit förnedrad,
Och derför skall ingen som du bli hedrad.
Se! Segern födes af nederlag;
Ur blodbad ljusnade Polens dag.

Af nakna moar och frusna kärr
Man hemtar ej stort förvärf.
Arm är den hjelp, vi dig ge, tyvärr!
Ack, endast en ringa skärf!
Men brinnande böner vid gåfvan dock låda;
Hvad skärfven betyder, förstå vi nog båda.
Haf du i minne vårt hjertelag;
Hvem vet när han randas, vår egen dag?

Mars 1863.

Den polske frivillige.

Farväl, min mor! Min unga brud, godnatt!
Jag måste bort, förr'n gryning skymtar matt.
Förr'n solen flammar öfver österns bryn,
Har snön en högre purpurfärg än skyn.

Var det ej en signal, som hördes re'n?
Den polske liemannen är ej sen
Att bryta väg och teckna den med rödt
På fält, der förutgångne bröder blödt.

Till segerstrider ej jag rycker ut:
Jag får ej se uppståndelsens minut;
Men, sjelf af fädernes exempel väckt,
Jag går att minne bli för efterslägt.

Mitt fosterland, jag återbär ditt lån!
Min fosterjord, o tag emot din son!
Då snart din dag upprinner ärofull,
Skall frihetsträdet spira ur min mull.

Framåt! Re'n kyler morgonluft min kind.
Må Polens fana dricka morgonvind!
En herrlig dag bebådar österns glöd:
En herrlig dag — och oss en herrlig död!

Förr än mitt hufvud hvitnade till skörd,
Jag bad få dö — och bad ej obönhörd:
Förr'n träldomsbördan blef mig alltför tung,
Fick jag för Polen dö — och dö som ung!

Farväl, dock utan suck och klagoljud!
Jag går till friheten — jag går till Gud.
Farväl, min moder, och farväl, min mö!
Jag kunde lefva — men jag vet att dö!

På Polens graf.

Och stode verlden som en rosengård,
Der idel bäckar utaf honung flöte,
Han syntes dock, vanärans minnesvård,
Den öde fläcken i Europas sköte.

Der gror ej strå, der är allt lif förödt,
Der letar fåfängt sjelfva ulfven föda:
Der har ett ädelt folk till döds sig blödt;
Europa såg derpå — och lät det blöda!

Och derför hopa sig på denna punkt
Historiens skuggor, hela verldens smärta,
Och derför ligger Polen centnertungt
På tidens sjuka, skuldmedvetna hjerta.

När i en framtid folken le emot
Den drömda gryningen af bättre öden
Och mena frihetsträdet slagit rot
Och stämma hymner upp i morgonglöden;

Då skall en hand blott peka på det rum,
Der Polens hjelteskara blef begrafven,
Och jublets röst skall bli som döden stum,
Och hoppets gnista släckas ut hos slafven.

Och ingen mer skall tro på någonting; —
Allt stort och skönt förgåtts i lifvets vimmel.
Rättvisa finnes ej på jordens ring,
Och bryggan brustit mellan jord och himmel.

Skål vid Knutsfesten

i Upsala, Jan. 1864.

Nu ha vi då, som bruket bjöd,
Med allvarsamma sinnen
Ur hornen tömt det bruna mjöd
För Nordens hopp och minnen;
Vi hållit inne med vårt glam
Och trängt till runohäll'n oss fram
Att se hvad saknad ristat;
Vi skänkt en sorgens blick åt namn,
Som året slet ur Nordens famn,
Namn, som vi egt — och mistat.

Dock — det är icke blott en fest
För minnet, som vi fira:
Det händer, pannan klarnar, bäst
Vi på cypresser vira.
Se! Lifvets glada färgspel ler
Ur blida ögonhimlar ner
Från Er der på balkongen!
Med sörja ingen båtnad vins —
Fram då med glädjen, om den fins!
Fram först och främst med sången!

Men om den förr slog boll allen
Med tusen stjernraketer
Och smicker spann på gyllne ten
För blonda herrligheter,
I dag den kommer som i stål,
Den kommer sväfvande på mål,
Den kommer mörk i hågen!
»Hvad?» — hör jag Eder ropa snart —
»Hvad vållar sångens nya art?
»Säg skälet?» — O, I frågen!

Jag säger, att den Nordens mö,
Hvars bild nu sången målar,
Är icke hon, som vill beströ
Sin väg med månskensstrålar,
Och som bland parkens dunkla trän
Uti en vemodssuck dör hän
Vid knäppningar på lutan. —
Stor sak om hon till lifs se'n kom!
Den mön ej sången handlar om —
Den mön kan godt bli utan.

Dock hvem är hon vid lampans glöd,
Som vakar, smidd vid nålen?
På kind af feberoro röd
Re'n spelar morgonstrålen;
Den minsta rast tycks henne stöld
Från dem, som snart klä' skott i köld
På Dannevirkes skansar.
Så satt väl fordom Ingeborg
Och kufvade sin hjertesorg
Och väfde Hjalmars pansar.

Vi känna dessa drag igen,
Så bleka nu, dess värre,
Sin fina grop har kinden än,
Men rosor har den färre.
Och denna späda hand! Den har
En gång oss gifvit det standar,
Som aldrig vi få svika.
Ja, hon densamma är som förr,
Fast landssorg bor bak hennes dörr
Och kanske nöd tillika.

Hur fly ej hennes tankar bort
Till Thyras gamla vallar!
För hem och härd der inom kort
Den första salvan knallar;
Den ärlige, förfrusne Jens
Fällt bajonett på Nordens gräns,
Som våld vill sig tillista;
Derhemma syr hans trogna mö
En drägt till skygd mot frost och snö —
Kanske den blir hans sista!

Du rena, starka kärlek hell —
Du som är stor i Norden,
Du som ej lefver för en qväll,
Och bor ej blott i orden!
Du, i hvars lågor Signe föll
Till aska — och sitt löfte höll
Mot Hagbart intill döden!
Det är för dig jag dricker nu!
Vårt mod, vårt hopp, vår tröst är du
I mörka framtidsöden.

Ty, förr'n vi tro, vi kunna nås
Af hvad som drabbat flere.
Då våldet famlar på vårt lås,
Som nu det gör dernere,
Då är det godt i Svealand
Att ha en tung, en blytung hand,
Som käns på oväns skuldra.
Dock blir den starkaste försagd,
Ifall ej småler åt hans bragd
En trofast, blåögd huldra.

Ja, vår valkyria, om så sker,
Att den skall gry den dagen,
När vi hos dig få prisa mer
Än qvinliga behagen, —
Då egnas dig en bättre sång,
Hur man ännu i undergång
Kan skära immorteller!
En skål för Qvinnan, att hon må,
En segerns engel, hos oss stå,
När det för Norden gäller!

Det första regimentet.

Från Dannevirke till Dybböl det går
En kungsväg, trampad af blodiga spår:
På snön så mörka de glöda.
Det tycks som den Slesvigska marken tog
En färgning af sjelfvaste Dannebrog —
De hvita jemte det röda! —

Då Danmarks banér från bastionen drogs,
Då afskedsmarschen på trummorna slogs,
Och allt var klart till att vika,
Då var det soldaten sig sviken fann
Och gret som ett barn — nej, gret som en man
Af harm och blygsel tillika.

Han måste ju flykta i kolmörk natt
Och tåla fiendens hånande skratt,
Att kämpa om än så benägen!
För öfrigt det sägs ej reträtten blef dyr,
Blott Äran, den arma, fick en blessyr
Och lemnades stendöd på vägen.

Men hären gick fri — och nog tänker jag
Den aftvår väl skymfen en vacker dag,
För den skull höfves ej sucka;
Fulltaliga sluta sig leden med hot,
Blott ett regimente — det första till fot —
Har lemnat i linien en lucka.

Den sorgliga natten det vägrat att gå,
Men lydt sin chef, efter löfte att få
Reträtten ensamt betäcka.
Då fienden se'n kom i hack och häl,
Det bjöd med ett hurra de sina farväl
Och gick så löst på de fräcka.

Det slogs som förtvifladt, refs upp och föll,
Och än på slutet det platsen behöll,
Sjelf spridande död och förfäran;
Ibland regimenten det första förvisst,
Förty att just det vid reträtten var sist,
Och sist på sin egen begäran.

Sof sött, sof sött i den purprade snön,
Du hjelteskara! Fast marken blir grön,
Ej blodspåret derför försvinner:
Det glöder i rosen, som grafvarne klä'r,
Hos Nordens förenade ynglingahär
På flammande kinder det brinner.

Sof sött och skammen och grämelsen glöm
Och vagga dig in i en segerdröm
Om örnar, skjutne i vingen!
Tro än att du hvilar i Danmarks jord,
Som vore den vall, hvilken vaktar för Nord,
Försvarad — och lemnad af ingen!

Nu är den vår oväns. O Nord, var sen
Att lita på vallar af jord eller sten —
Som korthus för sveket de ramla;
Men bygg till ett värn kring ditt hotade lan
Ett lefvande bålverk af bröst uti brand,
Ett virke för mer än det gamla!

Så trösta dig, ädla, modiga här,
Som än på din svärdsudd ditt öde bär,
Och tro och hoppas det största!
Mins hjeltarne, fallne bland Slesvigs kärr,
Och vörda de öfverlefvandes ärr!
Honnör åt de få af det första!

Sjöslaget vid Helgoland.

Den långa vintern bragte fall och skam
Och isen stelnade kring drakens stam
Och fångna klagade de frusna Bälten.
Hvad väldig hop af vargar sunnanfrån!
Hur sjelfva grafvens frid de bjödo hån!
Hvad täta blodspår på de hvita fälten!

Men så kom våren. Vintern samma stund
Sin dödsdom hörde från dess rosenmund,
Och friska vindar fylde Dannebrogen.
Den underbara sträckte ut sin staf —
Och blommor sköto ur hvar hjeltegraf,
Och böljan sjöng: än är jag Danmark trogen!

Det dundrade kring vesterhafvets ö,
Och rökmoln svepte öfver skummig sjö,
Och blixten master splittrade med gamman.
Den dubbla örnen, rik af länders stöld,
En varning fick från Gud och Tordensköld
Och flyktade med vingen svedd af flamman.

O folk, som brottas mot en usel tid,
Om verlden tiger vid din ädla strid,
Ditt eget element skall vittne bära:
Den gula Elbe står i Tysklands sold
Och mumlar doft om svek och lyckadt våld
Men mörkblå hafvet brusar Danmarks ära.

Storken.

Hvar är du hemma, du storkefar,
Som öfver ängarna går och spetar?
Du klapprar ängsligt och brådt du har —
Hvad är det väl du så ifrigt letar?
Hvar är du hemma? Seså, gif svar!

På mjölnarns stuga vid Dybböls qvarn
Jag bodde rymligt, jag och de mina.
Jag tyckte mig vara rika karln,
När jag såg soln in i boet skina
På fem välartade storkebarn.

En morgon blef der ett grufligt gny:
Kring berget krälade pickelhufvor,
Och mjölnarns stuga brann högt i sky;
Snart såg man blott några svedda tufvor —
Ack, mina små icke orkat fly!

Nu är jag barnlös och utan hem
Och går och letar i våta mossar:
Jag blir så glad, då jag hittar dem,
De rosenkindade danske gossar —
En gång de hämnas de brända fem!

Vid Skandinavernes Julfest i Rom.

1864.

Nu Söderns himmel sitt stjernbanér
 För qvällens vindar utrullar,
Och julestjernan ser huldrikt ner
På Romas mörknande kullar.
 Men vintersol, som gick att dö
 Bland vesterns röda flockar,
 Fann sommargrönt och icke snö
 I pinjens dunkla lockar.

Här leker vintern blott krig på skämt
Med vår, som knappast vill vänta:
Kring frö't slöt jorden sig nätt och jemt,
På fängslet knoppar re'n glänta.
    Upp står ur mullens värmda grift
    Decemberrosens blomma
    Och frågar blygt i purpurskrift,
    Om våren snart får komma.

För slikt vi dock ej ha blick i dag;
Vi lemna leende slätter
För forsens fall och för strömkarlns slag
I norrskenssprakande nätter.
    Se hur den lätta ljusblå rök
    Från hemmets ås sig svingar!
    I hemmet är det julestök —
    Den nu blott hade vingar!

Vi ville flykta en liten stund
Ur Söderns salar, de bjerta:
En Circe lockar i lagerlund.
I marmorn slår intet hjerta.
    Der Forums brustna pelarrad
    Af månsken genomskimras,
    Der kan du söka minnets stad —
    I Norden hoppet timras!

Var viss, det lefver — det är ej dödt;
Dess tysta pulsslag ej stanna.
För det ha ynglingens kinder glödt,
Och fårats tänkarens panna.
    Med vilja seg som jernets egg
    Hos trenne folk det hamrar
    Att rifva ned hvar skiljevägg
    Till trenne hjertekamrar.

Det lefver — fast man har spått dess död,
Då det ej snördes i pansar
Den olycksmorgon, då dagg föll röd
På öde, rykande skansar.
    Det är en bitter, bitter text;
    Nog härom taladt är det:
    En tanke, än ej färdigväxt,
    Fick icke färdigt svärdet.

I qväll, i kretsen kring hemmets gran
Sig hoppets löfte förnyar;
Nyss tordön mullrade på vår ban,
Nu går regnbågen ur skyar.
    Vårt framtidstempels brända rund
    Vi resa upp ur gruset;
    Härnäst det står på säker grund,
    Det ädla, fasta huset.

Det gamla templet till aska brann,
Det nya ingen skall bränna.
Upp då till verket, upp alle man,
Med pensel, mejsel och penna!
    För granens träd och bokens träd
    Vi hoppas bättre tider:
    Skål för det dolda smedjestäd,
    Der framtid svärdet smider!

Dolce far niente

vid Lac Leman.

Att drömma i löfsaln, som rankan bekransar
Med skuggande fransar,
Och se på ett vatten med färg af smaragd,
Der Alpen sig speglar och solstrålen dansar,
Det är under dagen min endaste bragd.

Den dignande rankan uppbära ej mägtar
Sin gryende nektar:
Det sjuder i drufvornas mörkblåa klot;
De rulla från klasen för middagens flägtar
Och fälla det ädlaste regn för min fot.

Och bilderna komma i luftiga ringar,
    Det spelar, det klingar,
Jag hinner ej räkna dem alla en gång.
Enhvar kan jag taga i skinande vingar,
Och hvilken jag tar blir en lekande sång.

Och hvem som blir fångad och hvem som blir tagen
    Får välkända dragen
Af Dig med den dunkla, beslöjade blick,
Af Dig med de knoppande, blyga behagen,
Som kämpa ännu mot ditt barnsliga skick.

O, hölle jag nu kring din midja, den veka,
    Och finge Dig smeka
Och visa Dig hyddan, som passar oss bra!
Hon ligger bland lindar, der Du ser mig peka:
Der bodde vi lyckliga, lyckliga ja! — —

Så kommer den stilla, balsamiska qvällen:
De purprade fjellen
Mot azurn sig teckna med snö på sin brant,
Och alprosen sluter den doftande cellen
Och fångar en dallrande liten demant.

Kring daggiga lunder sitt strålnät att väfva
Syns månen sig häfva;
Af waldhorn och eko är aftonen full.
På slumrande vatten i månljuset bäfva
Otaliga stjernor af flytande gull.

Och stjernorna blinka och skyarne glida
Och timmarne skrida
Med vallmo i håret min gräsbänk förbi.
Bak mörknande löfverk jag älskar att bida
Och tänka på Dig i Bosquet de Julie.

Ouchy, Aug. 1864.

Masaniellos tarantella.

Kommen hit I bröder alla, lemnen hafvets våta värf,
Nu är icke tid att sköta näten för en lumpen skärf!
Kommen, jag är Masaniello, fiskarn från Amalfis strand:
Jemt min röst var van att tända bruna kinder upp
i brand.

Hafvets söner, hafvets döttrar, barn af sköna Napoli,
Hvar är glädjen, sången, dansen — dansen förr så yr
och fri?
Landsmän, hvar är glädjen? — Mulne svaren I och
blicken ner:
Glädjen? — honom ej vi känne, men spanioren desto
mer.

Från Castiliens brända hedar kom han hit med urblekt rock;
Nu han har det gula guldet, har det hvita silfret ock.
I de slott, vi byggt åt honom, drar han ej ens för gardin,
Då han kysser våra tärnor, då han dricker af vårt vin.

Då han kom, hans torra knota genom drägtens trasor sken,
Ryttarstöfveln knappt fick fäste på Hans Nådes spindelben.
Nu, en etterfylld tarantel, pöser han af öfvermod
Och det stinna hull, han fått sig, har han sugit af vårt blod.

Bröder, jag är Masaniello, alle kännen I mig grant:
Då en nyhet jag förkunnar, vet enhvar jag talar sant.
Du som klagade att dansen flyktade med glädjen bort,
Vet, jag råkat tarantellan — hit hon kommer innan kort.

Nyss i klara morgonpurpurn jag Vesuvius besteg,
Der för spanska strupar drufvan kokar på vulkanisk teg.
Öfver stelnad ström af lava gick jag trälens tunga gång,
Stum fast smekt af varma flägtar, stum fast smekt af fogelsång.

Matt och liknöjdt såg mitt öga soluppgångens skådespel —
I de frukter solen brynar, landets barn ha ingen del...
Golfens lugna silfverspegel krusade ett stim af fisk —
Skynda, slaf, fyll silfverfaten på en utländsk herres disk!

Bäst i mina sorgsna tankar jag stod sänkt, — hvad hände då?
Först mitt namn jag hörde ropas — doft ett tordön ljöd derpå,
Och ur kraterns svalg i blinken ljungeldsnabb steg upp en mö.
För min blick i ringdans svängde berg och skyar, land och sjö.

Stolt hon syntes som en drottning ifrån hjessa och
till häl,
Men i ögonvrån satt skalken, log förtrolig folkets själ.
Det var hon, var tarantellan, här ej sedd på långa år:
Det var hennes mörka öga, det var hennes lösta hår!

Öfver hennes panna röda fiskarmössan satt på sned,
Hennes uppsyn, vild och lustig, syntes nu tillika vred.
Hotfullt spände hon i sidan muskelstark och naken
arm,
Och stiletten, blanke hämnarn, doldes tätt vid hennes
barm.

Masaniello, så hon sade, tror du ej jag vet din nöd?
Masaniello, folket sörjer utan frihet, utan bröd.
Stackars mina bruna gossar, omildt trycker oket er!
Stackars mina mörka flickor, ingen dans och glädje
mer!

redvid plogen som vid åran, så i regn som solskens-
badd
:inger eder främlingspiskan liksom en tarantels gadd;
.en då en tarantel stuckit, skakas giftet bort af dans —
eter jag ej tarantellan och är jag ej än till hands?

asaniello, till Neapel! — Här skall bli ett annat slag;
.ed den styfve Castilianarn vill jag dansa litet, jag!
ansa, så hans knäveck skälfver, plymen ryker från
hans hatt.
asaniello, dolkar, pikar! — Hej, det blir en lustig
natt!

asaniello, till Neapel! — Min och frihetens gesandt,
å du säger att jag kommer, vet enhvar du talar
sant.
asaniello, dolkar, pikar! — Än i qväll skall dansen
stå.
elf Vesuvius ger tecknet till att börja, mina små!

Så hon talte... Bröder, systrar, sen I ej på bergets spets
Hur det röda svafvelmolnet ständigt vidgar ut sin krets?
Hören I vulkanens åska, nyss i fjerran dämpad, svag,
Ständigt rycka oss allt närmre? — Nu, hvad väldigt tordönsslag!

Landsmän, nu är stunden inne, jord och himmel stå i brand:
Upp till vilda frihetsdansen, upp med stål att bryta band!
Länge nog har främlingsligan spelat herrar i vårt hem —
Masaniellos tarantella nu vi spela upp för dem!

1865. 1876.

Vildfogel.

Han skakar sin skiftande fjäderdrägt,
Med stormen, med elden hans själ är slägt.
Vildfogel älskar ej fälten,
Men bergens molniga bälten.
Vildfogel badar i sunnanvind
Och ser mot solen och blir ej blind.

Hvad fagra kuster mot honom lett!
Allt har han njutit och allt han sett.
Så fri som han är väl ingen:
Hvart helst han vill, dit bär vingen.
Vill han, så dväljs han i norrskensljus,
Vill han, så lyss han på palmers sus.

Må andra fostra gulnäbbade små
Och bygga ett näste och släpa strå —
Vildfogel har intet näste,
Han älskar himmelens fäste.
Vildfogel har ej bo eller vif,
Vildfogel har dock ett herrligt lif!

Mellan tvänne verldsdelar.

Skeppet lustigt gungar
Öfver böljegrafven,
Der de tvänne hafven
Möte stämt i qväll.
Bum — en fråga ljungar
Från Gibraltars vallar!
Svaret återskallar
Djupt bland Libyens fjell.

Solen blodröd slocknar,
Redan täta byar
Vältra tunga skyar
Af fantastisk form.
Mörkret brådstört tjocknar,
Vågor manen skaka,
Fosforgnistor spraka —
Hejsan, natt och storm!

Saltskum yr kring skutan,
Kolsvart gapar Hades —
Bättre var i Gades
Under palmens träd!
Virrvarr i kajutan,
Strupljud, gråt och chaos!
Britten ber hin ta oss,
Insvept i sin plaid.

Rädd för sina öden
Lofvar Dolorsita
Aldrig mera bita
I förbjuden frukt.
Halft i skärseldsglöden,
Halft sjösjukans offer,
Svär hon sanct Christoffer
Evig klostertukt.

Mod, min sköna! Vågen
Var din moders vagga:
Vaggsång ibland fragga
Ljöd från musslehorn.
Snart på himlabågen
Glöder dagens strimma,
Malaga i dimma
Visar sina torn.

Stormens vinge slaknar,
Gladt i morgonglitter
Tumlarstimmet spritter
Utmed skeppets bog.
Allt till njutning vaknar!
Förr'n ditt öga skådar,
Vällukt re'n bebådar
Kustens mandelskog.

Derför håll dig tapper:
Tänk på lek och löjen,
På arenans nöjen,
Tjurars banesår,
Bref på rosenpapper,
Sång och serenader,
Månskenspromenader
Med en mörk señor!

Alhambra.

I stjernljus glimma helt hvita
Alhambras luftiga tak,
Och timmarnes fotspår slita
Förnimbart tysta gemak.

De smärta pelarne kasta
Sin skugga längs marmorgolf,
Längs öde gård med sin fasta
Cistern och lejonen tolf.

Den gula månen, som tågar
Derofvan bland bleka moln,
Med mohriska guldmynt rågar
Den lejonuppburna skåln.

Ur lunden letar med möda
Sin kosa en balsamvind,
Och helsan i rosor röda
Slår ut på naturens kind.

I dunklet är näktergalen
Just nu mot sin maka öm:
Svagt klang en guitarr i dalen —
Allt är blott en sommarnattsdröm.

Då är det den rätta stunden,
Och har du det rätta ord,
Du väcker ur långa blunden
Den ätt, som försvann från jord.

Tyst — säkert något sig rörde
I Abencerragernes sal:
De släpande stegen jag hörde
Derinne af en sandal.

För visso af andemunnar
Nu nämndes det rätta ord:
En timmes lif det förkunnar
Den ätt, som försvann från jord.

De komma, de djupa leder,
Likt vågor i nattligt svall,
Med ögonen slagna neder
Liksom vid Granadas fall.

Bland sina trogne vasaller
Dess siste kung går igen;
Klart halfmånens stråle faller
Igenom turbanprydde män.

Sin bleke furste de följa
I afmätt och ljudlös takt.
På lejongården de bölja
I mohrisk och dyster prakt.

Koranens tänkspråk på väggen
Stå skurna i målad stuck:
De läsa och skaka skäggen
Och draga en pressad suck.

Hvar är Zorayda den sköna,
Som prydde Boabdils gård?
Ve, ve, Lindaraxa du gröna!
Hvem har nu om blomstren vård?

Sin krona herskaren fäller
Vid synen af härjad borg:
Det blodlösa hjertat sväller
Af fyra århundradens sorg. —

O vålnad, som minnet bränner,
Jag pröfvat densamma brand:
Jag vet hvad en furste känner
Att gå från rike och land.

Jag ock ett Alhambra hade,
Som paradis inneslöt.
Min glödande tinning jag lade
Hvar qväll mot ett snöhvitt sköt.

I skymning af myrten och lager
Flöt lugnad min lefnads ström —
Nu är det längese'n dager:
Det var blott en sommarnattsdröm!

Du skimrande bilders skara,
Du ätt, som försvann från jord,
Hur djup kan din sömn väl vara?
Hvar lär jag det rätta ord?

Den biltoge Mohrens like,
Jag bär på en saknad tung:
Mitt var fantasiens rike —
Nu är jag en fallen kung!

Alhambra, 24 Juni 1865.

La Parisienne.

(Hymn i Trouville.)

Der vågen svallar mot branta
Normandiska kalkstensskär,
Der ligger det högst eleganta,
Förnäma Trouville sur mer.

Dit far en sjuk, på sitt sista,
Att andas friskhet igen,
Och den som har helsa att mista,
Far dit att bli af med den.

Dit styr ock Venus, den täcka,
Sin kurs genom böljornas ras,
Men nyttjar, i stället för snäcka,
En ångbåt från Håvre de Grace.

Hon visar på blåsiga stranden
Små vrister och litet till:
De lätta spåren i sanden
Bli kyssta af hela Trouville.

Nåväl! Efter solnedgången
Bjöds der som vanligt på dans;
I smyckade festsalongen
Hvad blomdoft och vaxljusglans!

Lik alla, behandskad, befrackad,
Jag var der så väl som ni,
Och fick i ett hörn stå packad
Emellan mylord och marquis.

Der läspades sockrade glosor
Vid toner af Offenbach,
Der dansade polka på rosor
Parisiskans fina klack.

Hon stälde det franska behaget
— På förhand om segern viss —
Mot kölden och hvardagslaget
Hos hvar och en hektisk miss.

På Albions störtade välde
Hon satte sin sidensko,
Och då hon smålog, det gälde
För mer än ett Waterloo.

Britannias molnhöljda stjerna
Begrof sin harm i en vrå;
Hon bränt å båle så gerna
Johanna d'Arc numro två! —

Men öfver orkesterns toner
Ljöd jublet från männernes bröst;
Der nyss funnos skilda nationer,
Fans blott en tanke, en röst.

Båd' Jena och Solferino
Förglömde tyskarne nu,
Och ryssarne Borodino,
Och britten glömde sin fru;

De voro som hufvudyra,
De stela, svartklädda män;
I hopen fans gömd en lyra —
Så här det klang ifrån den:

Parisiska! Herskarinna!
Vi böja knä kring din tron:
Tyrann och frihetsgudinna!
Du engel — och du demon!

Hvem täljer undren, du vållat?
Än gör du lejon till lam,
Än under en frack du trollat
— Mirakel! — en hjelte fram.

Allt kan du, om blott du ville;
Dig lyda spiror och svärd.
Haf hjerta som du har snille,
Och du skall rädda en verld!

O, tröttna en gång att se oss
Så krypande, lumpne och små;
En vink, blott en enda, ge oss —
Förvandlade upp vi stå.

En vink — och vår verld skall stråla
Föryngrad, lycklig och fri!
Den enda boja vi tåla,
Blir den Du smider oss i.

1866.

Pariser-interiör.

Farväl, salonger, hem för prakten
I detta strålande Paris,
Der furstlig ledsnad nickar takten
Till pendeln på en marmorspis.

Farväl, I salar, dit man länder
I silkesstrumpor och i skor,
Och der i Guds och skräddarns händer
Sin salighet man anförtror.

Farväl, I rum med mattor mjuka,
Der hviskningen är samtalston,
Der man är rätt och slätt en kruka,
Fast man gått djerf mot en kanon.

Farväl, du guldbesmidda börda!
Jag vet ett hem i en faubourg,
Der tu ting äro oerhörda:
En gäspning och en robe de cour.

Då allt är svept i vinterdimma,
Och då på töcknig aveny
Vagnslyktorna i rader glimma
Och mötas och likt stjernskott fly,

Då snön blir fäld i hvita flockar
På boulevardens nakna trän,
Och man kring Operan sig skockar
Att slåss om plats till l'Africaine,

Då vet jag hvar, trots natt och vinter,
Jag finner sommarn under tak;
Han doftar i de hyacinter,
Som smycka några små gemak.

I denna lilla boning tronar
En fée, som heter harmoni,
Och af sig sjelf pianot tonar
En hemlig hjertemelodi.

Ett ordnande och smakfullt öga
I minsta småsak skymtar fram,
Men guld och sammet fins der föga,
Så föga som ett korn af dam.

Der finnas inga Sèvres-vaser,
Ej jättespeglar öfverallt;
I en oval de blyga gracer
Sig spegla blott i half gestalt.

På bordet, bredvid arbetskorgen,
En diktvolym ej saknas får:
Hell, store fiende till sorgen,
Min Béranger med silfverhår!

Der fins Musset — den oförvägna
Jungmannen uppå diktens slup,
Der fins Georges Sand, den varma, trägna
Perlfiskaren på hjertats djup.

En brasa i kaminen sprakar
Som offereld vid Gudars fest;
Till elden ställets genius makar
Fram länstoln åt en lycklig gäst.

Den muntra brasans sken begjuter
Pendylen, som till prydnad har
Merkur, då han på Argus sluter
De hundra onda ögonpar.

Kanske att tiden flytta tvekar
Sin lätta fot på detta golf,
Ty jag har märkt att visarn pekar
Båd' sent och bittida på tolf.

Han dröjer mystiskt och orörligt
På samma siffra af emalj,
Fast ögonblicken oupphörligt
Förgå i evighetens svalg.

För den som har i denna kammar
Hvad han af ödets gunst begär,
Det blott är hjertats snabba hammar,
Som säger att den stund är när,

Då det beklämda bröstet hämnas
På tvånget med en suck af lust,
Och böljan säll till spegel jemnas
Invid sin länge sökta kust.

Stormflod.

(Scheveningen.)

Hafvets bas och vindens gälla flöjter
Lystra icke mer till Tromp och Ruyter,
Qväda undergång för Nederland.
Se, hur vågor vältra i millioner
Ur de mörka djupen, der gallioner
Tânginsnärjda borra sig i sand!
Hör, hvad tjut af vilda jubeltoner:
Trotsets höga visa
Om de bräckta bojor, brutna band!

Stänk din vreda fradga midt i synen
På din fiende, den bruna dünen,
Stolta haf — det båtar ej ett grand.
Dvergalisten dig besegra lärde,
Störtsjön, krossad, drager sina färde
Från förgäfves öfversvämmad strand,
Eller qvider, fångad på ett gärde,
    Vanmagts harmsna visa
Om de bräckta bojor, brutna band.

Stormen tiger. Våg, som snöhvitkammig
Flög till strids, nu sqvalpar svag och slammig,
Sinar eller sugs af solens brand.
Snart en barnaflock vid kusten glammar,
Gärdar fången kring med vall och dammar,
Och så dör den starke efter hand,
Medan sista andedraget stammar
    Den der gamla visan
Om de bräckta bojor, brutna band.

Helhet.

Du måste vara ett, allenast ett,
Men detta helt;
Sjelf jättekraft blott dvergagerning gett,
När hon blef delt.

Du måste, måste göra fort ditt val:
Fejd eller fröjd;
Du måste välja kärna eller skal —
Men var se'n nöjd.

En sökte perlor — perleskum en ann'
I lifvets elf;
Men klaga ej, om skummet snart försvann —
Du valde sjelf.

Vinterbild.

Den bleka flickan hon hade så brådt
Med tunna sulor i snö och vått.
På gatan herrarne myste så:
Hvart skall den lättfotade tärnan gå?

Till kyrkogården hon sig begaf,
Der stannade hon vid en liten graf.
En stackars krans, hennes gårdagsgärd,
Låg redan svartnad och frostförtärd.

Vemodigt blickade töckensol
På kransens prydnad, en död viol...
Men flickan stod der i stilla gråt,
Hon sjelf en blomma, som frost kom åt.

Kung Erik.

Sakta glida vimpelprydda båtar,
Mälarn speglar röda aftonskyn,
Åror plaska under waldhornslåtar,
Löfskog doftar invid vattnets bryn.
Fäll nu åran, slupen lägg på svaj —
Vagga utan mål en natt i vackra Maj!
Waldhorn, tystna nu,
Echo, lyssna du:
Kung Erik leker på luta.

Konung Erik på sin luta leker,
Lutan lagd på silkesstickadt knä,
Och den hvita handen välljud smeker
Fram ur silfversträng och cederträ.
Liten Karin lyssnar tyst derpå,
Tills i hennes ögon stora tårar stå.
Är herdinnan min
Icke glad i sinn'? —
Kung Erik leker på luta.

Fruktar du försåt ifrån min broder,
Hertig Rödskägg — Säg, min tankes sol?
Än jag håller fast i rikets roder,
Än jag sitter på kung Göstas stol.
Till dess dagen purprar bergets hatt,
Låt' oss älska blott i vårens ljusa natt!
Det är långt igen
Än till morgonen —
Kung Erik leker på luta.

Liten Karin, unge kungen ber dig:
Blif du min och Stockholms borg du får.
Säg ett ord och jag guldkronan ger dig
Att förblekna kring ditt gyllne hår.
Jag är Erik, vackra drömmars kung:
Smidd af månestrålar käns ej kronan tung.
Gråt ej, barnet mitt,
Så blir riket ditt!
Kung Erik leker på luta.

Drottningholm, 1870.

Vågbrytaren.

Hafvet dönar, hafvet brusar, fradgan fräser upp med lust
Mot de gråa jätteblocken utmed Varbergs stela kust,
Men då dyning hinner hamnen, hejdar sig det salta svall,
Långsträckt rullande tillbaka utför bottenmurad vall.

Fasta, säkra qvaderstenar, muskler uti hamnens arm,
O, hur skönt från er att blicka öfver oceanens harm!
Eller, sedan stormen tystnat, skåda hafvets sabbatsfrid:
Fiskarsegel glida hemåt efter djupets skördetid.

Qvällens första skuggor bredas öfver Varbergs gamla
borg,
Medlidsamt de täcket draga öfver skuld och straff och
sorg.
Midt emot på öde skäret fyrens flamma, ensligt närd,
Skimrar som en ädel handling öfver en förbrunnen verld.

Djupt i purpurbandad vester solens halfva skifva skön
Genomglödgar violetta skyar ofvan Getterön.
Här på hamnens arm vi samlas för att se hur dagen dör,
Löjen spela, blickar tändas liksom stjernor ofvanför.

Aftonfjärilar, vi fladdra ute på den smala stig,
Skattande åt stundens joller, allt som det kan falla sig:
Gårdagsbalen — ack så herrlig! Vid kulörta lampors
sken!
Och för morgondagens utflygt ha vi hö och vagnar re'n!

Le och skämta, unga sköna, der du står vid murens kant!
Böljan hviskar utur djupet minnesgod och välbekant;
Alla dagar i bassinen hon emellan tolf och ett
Dig som Venus återbördat och som Venus återgett.

Unga sköna, böljan hviskar sagor från de dolda rum,
Hårda stenen, som du trampar med din lätta fot, är stum;
Och ändock den grå graniten minnen har från längese'n,
Har också sin egen saga — vill du jag skall tyda den?

Hålkad ut af hafvet, skroflig, som naturen honom gaf,
Stenen greps af jättehänder för att bygga kämpens graf.
Flintans folk i kumlet gömde öfvervunnen höfdings skam,
Drog se'n suckande mot norden undan bronsbeväpnad stam.

Sekler gingo. Andra slägten stenen födas såg och fly.
Nya hjelteskuggor åkte hän på silfrad midnattssky.
Men en dag bland strandens klippor stod ett kors af signadt trä,
Munkar sjöngo, rökverk tändes, kristnad viking böjde knä.

Fromme Bernhardinerbröder byggde Herranom en gård,
Hamrade det råa blocket, ryckt från jättens minnesvård.
Timlighetens qval och tvifvel i en mörk och jernhård tid
Studsade mot helga murar, rubbade ej klostrets frid.

Milda, halfförgätna läror länge så i fridlyst tjäll
Vårdades med trogen enfald tyst i munkens trånga cell ...
Menskoandens vingar växte, slogo ut med gny och dån,
Och de stora barnen, folken, klosterskolan växte från.

Kyrkan hade fyllt sin uppgift, Statens ännu återstod.
Länder skiftades och byttes, Ärans afgud kräfde blod.
Mägtige monarker reste fasta slott till landets lås:
Stenarne till Varbergs fäste gaf nu munkasyln vid Ås.

Här, kring dessa gamla vallar, stod förbittrad brödrafejd,
Ljungande från Rantzows klippa röt kanonen utan hejd.
Röda Jutar, blåa Svear sände ömsom dödens skur,
Stormkolonnens böljor bröto sig mot obestiglig mur.

Det var i den stora tiden, efter den skall kallas så:
Blod och barkbröd, friska lagrar, faderlösa i hvar vrå!
Nu är denna storhet svunnen — Göta lejon rasat ut,
Drömmer nu om plog och kölar, liksom förr om lod och krut.

Ur de lutande bastioner togs den sten, vi vandra på;
Fogad till ett värn kring hamnen, nu den bryter bölja
blå.
I ett sammandrag Historien skrifven står i stenens famn:
Jättekummel, klosterkyrka, fästningsvall och fredlig
hamn.

Le och skämta, unga sköna, der du står vid murens kant!
Vi få ej bli allvarsamma — unga sköna, det var sant!
Sekler dessa tunga stenar släpat på sin böjda rygg
Blott för att få lagd den grunden, der minutens fröjd
går trygg.

Varberg, 1874.

Trädet på torget.

Arma telning lilla, nyss i skogen spirad
Upp ur bädd af vilda smultronblommor sirad,
Nu du står på torget, sandbeströdt och krattadt
Och af höga, hvita murar omkringfattadt.

Ej i tjärnens spegel får du dig betrakta,
Känna ränniln sippra under mossan sakta,
Låta sångens fogel vid ditt hjerta bygga,
Vallbarns söndagstankar trofast öfverskygga.

Nu du står och trånar här bland grus och stenar,
Stundom hvassa saxen stympar dina grenar;
Knappt de skygga hjertblad fram ur höljet bryta,
Förrän dam fördunklar deras rena yta.

Stadens flärd och oro stämma kring dig möte,
Synd och sorger hviska här i qvällens sköte.
Knappt din gröna brudkrans första gång blir bunden,
Förrän stoftet sudlat den i knoppningsstunden.

Derför som af blygsel späda kronan svigtar,
Då för blomstermästarn du ditt öde biktar,
Ack, med fläckad fägring, främling och allena,
Skyld i dina lockar liksom Magdalena!

Fången slöjdar leksaker.

Här sitter jag krokige gubbe grå
På tornhöga Akershus.
Så ändlöst långa timmarne gå,
Jag ser en flik blott af fjorden blå,
En strimma af himlens ljus.

En gång ock jag varit stark och ung;
Jag mins, jag mins det fullnog:
Med gods och gårdar och penningpung,
Till vrede snar och med handen tung —
Jag hötte ej förr'n jag slog.

Nu har jag kufvats i slafveri
Vid svarfstol och hyfvelbänk:
Min kraft är bruten, mitt trots förbi,
Jag vet att aldrig jag skall bli fri,
Förr'n döden lossar min länk.

Men snurra svarfhjul, du hyfvel gå!
Det stundar till julens fest:
Jag slöjdar här för att roa de små
Med lyftad gullhof gångaren grå,
En präktig stuga dernäst —

En stuga, lik gården i lunden grön
Vid hemmets brusande fors —
Dertill en kyrka, rymlig och skön,
Lik den, der barnet böjt knä i bön
Med tårar vid Christi kors.

Till jul det stundar: jag har så brådt
Att allt få färdigt och prydt!
Men doktorn skakar sitt hufvud smått,
Och vaktkarln hviskar — jag hör det godt —
Att jag blifvit barn på nytt.

Dock randas den signade juleqväll,
Då fröjdas jag, gamla skarn,
Att hvarje leksak från fångens cell
Till heders kommer i något tjäll,
Der det fins lyckliga barn.

De många grenljusen tänder mor —
Så var det, så var det ju förr! —
Derinne i kammarn trampa små skor,
Små röster spörja med längtan stor:
När öppnas den stängda dörr?

O, komme en afton, då sjelf jag hör
Det klappa på fängslets hus!
Då skrapar Gullhof derutanför,
Ur mörka kammarn han barnet för
Till fadersarmar och ljus!

Akershus, Febr. 1876.

Liten pilt.

Hvem är han, med bok under armen,
Den pilten i mössa och kolt,
Rödkindad och öppen i barmen?
Nu kan han sitt romerska carmen
Och är så belåten och stolt.

Ut vill han, vid sjön vill han leka,
Hans håg står till rosornas säng.
Hvem är hon med stämman den veka,
Som ville, men näns icke neka,
Som ville, men kan ej bli sträng?

Hvad är det hon säger? Jag ber dig
Och du måste lofva mig visst,
Att ej du bland dyn stiger ner dig,
Att ej du, när åter jag ser dig,
Är blodig och rifven som sist!

Kanhända han varningen gömde,
Kanhända med vinden den for;
Jag vet ej — alltsamman jag drömde,
Och slutet på leken jag glömde,
Jag mins blott att pilten blef stor.

I lefnadens skiftande lägen
Hans gång blef som din eller min:
Hur spärrade träsket ej vägen!
Hur gaf han, för rosor benägen,
Ej törnet tribut af sitt skinn!

Rom och Carthago.

En halftimmes lof fick Secunda:
Clarister, på kyrkgården ut!
Den väldiga striden skall stunda:
Roms fejd med Carthago få slut!

Nu halfva Norrmalm skall få höra
Hvad tio års strupar förmå,
Och låna än döda ej öra,
Skall lefvande hörseln förgå.

De döda — frid med deras själar! —
Ej störas i grifternas famn,
Fast klackjern på hårda små hälar
Från stenarne nött deras namn.

Den största af kyrkgårdens hällar
Sig höjer tre fot ofvan mark;
Dit storma de jublande sällar:
Som fästning fans ingen så stark!

Den är ett okufligt Gibraltar,
Granitbelagd ända från fot.
De puniska härdar och altar
Der skyddas mot Latiums hot.

Som borgfolk, som angriparskara
Sig delar den stojande tropp.
Belägrarne måste — tänk bara! —
Först hjelpa försvararne opp.

Der kommer ung Scipio trotsig
Med kinder som rosende-blod.
En lysande bleckhjelm han fått sig
Ifrån Eurenii bod.

Förr döden än romarens boja!
Ljöd stadsguvernörens diskant:
Vi hålla oss längre än Troja,
Och ymnigt vi ha proviant.

Se hit! Månn' ur svällande knyte
Ej röjs apelsinernas form?
Allt det blifve segrarens byte...
Fram, Scipio skrek, och till storm!

Ett ord — det behöfs icke mera!
Man känner de romerska tag.
Ung Scipio vill frukostera
Ännu i Carthago i dag.

Men puniska kämparne fräsa
Som tigrar och värja sig godt:
Ung Scipios romerska näsa
Re'n blöder för fiendens skott.

En slungare, visst en Cretenser,
Med snöboll den herrlige når.
När föll inom Libyens gränser
Väl någonsin snö förr'n i år?

För tidigt Carthago sig gläder,
Ty romaren, hämndfull och vred,
Med stormsteg nu vallen beträder
Och vräker försvararne ned.

Då — just i afgörandets timma
Deruppe från tornet det sang,
Och ekon i rymderna simma
Af kopparens mägtiga klang.

Ett järtecken! Jofur täcks tala!
Från borgen, som Dido har byggt,
Så slagne som segrare skala
Till skolan i brådskande flykt.

På afstånd ett mörkhyadt slägte,
Morjan, garamant och numid,
Åskådat, med halsarne sträckte,
De hvita kulturfolkens strid.

Nu nalkas de — hvem kan väl måla
De svarta barbarernas fröjd?
Hesperiens äpplen ju stråla
Från fästningens ödsliga höjd!

De rodnande guldklot, så sköna
Att Afrerna maken ej drömt!
Det pris, som bort segraren löna,
Det hade i ifvern han glömt.

Af smidiga sotaremurrar blackamoors
Nu äntras den värnlösa stad.
Morjanen tar rofvet och hurrar
Och smörjer sitt krås och är glad.
have a good time

Ej Scipio missunnar negern...
Ack, lyckliga, lyckliga tid,
Då endast man kämpar för segern
Och icke för priset dervid!

Bägaren.

Fyll i den blänkande pokalen,
Den värmaren vid isig pol!
Af purpur gjuts ett sken kring salen,
En strimma af Burgundisk sol.
På bägarn Carols namn och strider
En konstnär skurit i kristall.
Se, hur hvar bild får färg omsider:
Bak tomma harnesk drufvan sprider
Som hjelteblod sitt ädla svall.

Om du vill veta, kommer bägarn
Som arf ifrån en Carolin.
En gång om året gamle ägarn
Lät den gå laget kring med vin.
Den siste af Måns Bocks dragoner,
Han uppstod i sin blåa rock
Och tömde så vid waldhornstoner
En skål för Cronstedts fältkanoner
Och för Bennets och Dückers choc.

Vår äras norrsken har förtonat,
Åt våra stordåd tiden ler,
Vårt välde sönderföll —, men skonadt
Blef detta sköra glas du ser.
Med vördnad ur sin gömma tagen,
Klenoden är i oskadd prakt.
Håll den försigtigt upp mot dagen
Och namnen läs på segerslagen,
Der hjelten blödde bort sin magt!

Hur minnesrik du är, men bräcklig,
Relik i ätteleder gömd:
En stöt från grannen är tillräcklig,
Och du till undergång är dömd.
Ett ögonblick — och du är bara
Ett grus, så seklers skatt du är.
Der svaghet fins, fins alltid fara...
Hvi skall ock du så värnlös vara,
O Svea, du vår moder kär?

O Svea land, du minnesrika,
Din sköld, lik bägarn af kristall,
Är skimrande, men spröd tillika,
Ack, i en tid af hård metall.
Hur länge tror du väl det räcker,
Att våldet vörda vill din vrå?
Din gamla glans än afund väcker,
Och lätt en jernarmbåge bräcker
Kristalln med hjeltenamnen på.

Carolus Linnæus.

Ett hundraårsminne, den 10 Jan. 1878.

Gamla Sverge, mins du ännu förra seklets morgonväkt?
Mulen morgon, blodig morgon: hjeltekungens värja bräckt,
Härar slagna, fästen tagna, ångestfullt ur folkets själ
Till den fagra storhetsdrömmen ett förtvifladt, vildt farväl!

Svea-moder, van att sända ut i kyller och bantler
Sina segerglada söner under svajande banér,
Nu hur ängsligt intill barmen tryckte hon de sista få,
Medan vinden dref från skären mordbrandsrök till värnlös vrå!

Fred! det ljöd från bleka läppar — från förblödda hjer-
tan: fred!
Ack, men i de öppna såren som af eldrödt jern det sved:
Ur den mång-indelta skölden freden bästa fälten slet,
Nu vårt Leipzig och vårt Narva skulle bli vår magra vret.

Strider hårdare än fordom under Torstenson och Horn
Blott för att ur gråstensbacken tvinga några glesa korn!
Verldens stolta gång derute fattigfolket mer ej rör,
Seger, magt och ära borta — hvad fins se'n att lefva för?

Intet stort att skåda upp till! Rådlöst råd och dådlös
drott —
Carlars ätt ifrån oss tagen — vaggan tom på Stockholms
slott!
Ingen knubbig lejon-unge helsar festkanonens dån —
Ingen Carl! — Jo, Carl han heter, ringe Smålands-
prestens son.

I den djupa furuskogen hur det susar underbart!
Skogen ensam ej förtviflat, har det forna lynnets art.
Lärkans sång sig öfverbjuder, rosen glöder mer än förr,
Och med bruna ögon pilten blickar ut ur stugu-dörr.

Bäddad sitter han i grönska, fjäriln fladdrar kring hans knän,
Elgen skrider som en drömsyn bakom smärta tallar hän,
Ödemarkens bleka flora i sin blyghet gerna tål
Barna-ögonen som vitnen vid små blomster-giftermål.

Detta barn, det är Linnæus. Fast han kom af »stubbig rot»,
Skall hans minne, längst af Nordens, glömskans böljor stå emot.
När hvart land på sekel-dagen än af detta namn är fullt,
Stämma våra hjertan möte vid det ringa Stenbrohult.

Der han lekte — der han älskat hvarje liten tufva grön,
Kärleken till hemmets torfva fostrat först de stora rön,
Dessa lagar, lika klara för ett strå i Wärends mark,
Som för Söderns underblommor i den rike Cliffords park.

Svea, för den karga näring, som du gaf ur sinad barm,
När har dig en ättling lönat med en tro så ren och varm?
I Naturens trenne riken då han stod som drott, Linné,
Kronorna han sonligt lade ned för andra kronor tre.

Under tunga sorgedagar steg han fram, Naturens tolk,
Bragte stolthet, ljus och glädje till ett armt och pröfvadt folk.
Nu det tröttnade att stirra hopplöst på ett brustet svärd,
Ty en blomsterlindad spira bjöd på bättre ledungsfärd.

Inga skepp med män och vapen lägga ut från skärgårdsberg
För att göda sunnan-kusten med vår sista must och märg;
Blott till vetenskapens rymder står den nye Carls begär,
Dit styr tankens djerfva segling, dit idéers segerhär.

Till oblodiga triumfer bröt han oss en strålfull led,
Skapade med tålig forskning, der det vilda mod ref ned.
På en grundval fast och säker han vår ära återbyggt,
Sedan Riddarholmens krypta sig kring bragdstorheten lyckt.

Skilda folk och zoner fira nu hans minnes sekeldag;
Sveas gamla modershjerta klappar med allt högre slag,
Och en stilla hviskning smyger ur ett rördt och tacksamt sinn':
Minnet tillhör hela verlden, men han var min son, blott min.

Rosersberg.

År och skiften tunga bommar
Skjutit för mitt Edens dörr,
Men i minnets spegel blommar,
Rosersberg, du än som förr.

Fantasus i lätta slupen
Än mig manar ut till färd
På de aftonröda djupen
Till den kära barndomsverld.

Hvita murar, jag kan se er
Stiga fram mot dunkel grund:
Sömntungt susande alléer
Vid de näckrosfyllda sund.

Runorika lindars toppar
Skälfva för en sakta vind,
Stänka stora ljumma droppar
På den sena gästens kind.

Qvällsoln nya blomstermönster
Målar bjert på trädgårdssäng,
Regnar öfver slottets fönster
Rosor från en himmelsk äng.

Pilten går med fjät försagda
Tyst på föreskrifven sed
Uppför trappor mattbelagda
Mellan urnors dubbla led.

Bäfvan honom genomilar
Att hans fotsteg kan bli hördt:
Hjeltens gamla maka hvilar —
Tänk, om hennes dröm han stört

Hennes foglar sitta tysta
Mot sin vana och natur.
Ej ens kakadu törs knysta grumble
I sin öfverhängda bur.

Drömmen nu som bäst upplåter opens
Verlden som ett leksaksskåp.
Flydda scener skymta åter
Som i ett kaleidoskop.

Kanske hägrar för den gamla looms
Kejsar-epopén i dag;
Hvilka massor ljus sig samla
På den Stores marmordrag!

Hvilken återglans der faller
Purprande hans samtid all!
Trumman rörs bak Louvrens galler
För Madame la Maréchale.

Gungande på fjedrar lena
Gala-vagnen hopen skär.
Björnskinnsmössorna från Jena
Skyldra tigande gevär.

Ädla fru, besök i drömmen
Än en gång les Tuileries!
Alla Cæsars herradömen
Svunno som en dröm förbi.

Liksom han i vatten ritats,
Cæsars örn försvann på stund...
Tacka Gud, tre kronor nitats
Fastare på högblå grund!

* * *

Blågul flagga fläckfri skiner
Efter ändad strid och storm;
Salens böljande gardiner
Lånt dess örlogsvimplars form.

Än af östanflägtar fyllas
Draketungors breda fång;
Som på Hoglands qväll förgyllas
De af blodig solnedgång.

Hogland, var i qvafva töcken
Du en kornblixt blott — ej mer,
Släckt i samma vattenöcken,
Der din julisol gick ner?

Det bekymrar pilten föga:
Segerns dag gått upp igen.
För hans varma barna-öga
Fäktar Gustafs flotta än.

Bindel hvit kring venstra ärmen,
Plymer och kokard i hatt,
Slåss den unge främst i svärmen
På sin fantasi-fregatt.

Än en salva att der ryker
Rifna segel, splittradt trä!
Vivat, *Wladislaf* nu stryker —
Der på duken af Desprèz!

* * *

Hvad var det? En flägt allenast
Rörde blå-gult draperi;
Stridens hela drama genast
Är som bortblåst och förbi.

Öfver vikens öde yta
Stiger månen rund och stor.
Bleka strålar genombryta
Krutröksdimmans glesa flor.

Stillhet rår kring land och vatten.
Vid det månskensblanka haf
Stum och stjernströdd sitter Natten
Stödd mot strandens kämpagraf.

Lyss: från mossig ättestupa
Välljud, hvilka ej ta slut!
Toner, mägtiga och djupa,
Hjertat anat er förut.

Unga, svårmodstunga hjerta,
Föll i dig ock sångens frö?
Skall ock du din fröjd och smärta
Som ett klangrikt perlregn strö?

Se: på kumlet, under furen,
Isgrå skald sin harpa slår
Om en lager tidigt skuren
Och ett tidigt banesår.

Högre drapats toner brusa,
Och för skaldens sälla syn
Vinkande sig sänka ljusa
Hjeltevålnader ur skyn.

Skuggor, tagen mig till Eder!
Beder Ossian, Morvens bard,
Och mot Fingal famnen breder —
Der på duken af Gérard!

* * *

Bilder efter bilder tränga
Sig i detta drömpalats.
Välbekanta taflor hänga
Alla på sin forna plats.

Här i fantasiens trolland
Le i friska färgers glans
Gamle mästarne från Holland —
Breughel, Terburg, Wouwermans.

Inga lås och dörrar hindra:
Här är slottets bokförråd.
De förgylda banden glindra
Bakom glas och messingstråd.

Månen tittar in och delar
Upp i rutor bonadt golf.
Rococo-pendylen spelar
Mystiskt andetimmen *tolf*.

Det är ljust liksom om dagen.
Ligger ej på fönsterpost
Der en qvart-volym uppslagen?
Rigtigt, det är Ariost.

Pilten sina ögon mättar
Med de vackra kopparstick:
Riddare, prinsessor, jättar
Lefva för hans fikna blick.

Från ett moln af aqua-tinta
Hvita nymfer sänka sig
Ned till jorden opåminta,
Unge sagoprins, till dig.

Hvad är bragden, hvad är sången
Mot en sådan skönhets magt?
Stackars prins, så gick det mången
Förr och se'n, har sagan sagt.

Sköna drömmar, jag har drömt er
Om igen vid ljusan dag.
Ljufva bägrar, jag har tömt er —
Bragdlös, sånglös drömmer jag.

Hvar är bragden? Jag, som skulle
Binda segern vid min stäf,
Har jag qvar en liten julle
Någonstäds bland insjö-säf?

Hvar är sången? Har han tjusat
Någonsin den mön i Nord,
Till hvars kinder blodet rusat
Blott för ett förfluget ord?

Hvarför fråga, hvarför spörja?
Ack, nu är det re'n så dags!
Slottets kolonnader börja
Svigta liksom brutna ax.

Upp! Nu gäller det att famla
Hem till verklighetens land.
Drömpalatsets murar ramla
Ned som daggregn efter hand.

Morgonvindar vresigt hviska:
Nu är tid att vandra hän!
Kalla skurar kinden piska
Från de dimmigt gråa trän.

1877.

TIO SÅNGER

AF

BÉRANGER.

1863.

1.

Skräddaren och huldran.

År åttatio, denna dag och månad,
Här i Paris, der dygden trängs bland skarn,
Blef morfar — skräddarn, som ni vet — förvånad
Att åse hvad som händt mig, späda barn.
Hvem anade en lyra på min skuldra,
Arm som jag låg i vagga tom på ståt?
Och dock har gubben, kallad af min gråt,
Sett mig i famnen på en vänlig huldra;
Och med en visas glada melodi
Hon stillade mitt första klagoskri.

Den gamle bad med oro knappt betvingad:
»Säg mig af nåd hans lott från först till sist?»
»Han är», hon sagt, »allt som min staf blir svingad,
»Tjenstgosse, tryckarlärling, kontorist.
»Att styrka mina ord en blixt* må ljunga!
»Hans lif af viggen re'n är nära släckt,
»Och si, han går, af Herren återväckt,
»I andra stormar trotsande att sjunga.» —
Och med en visas glada melodi
Hon stillade mitt första klagoskri.

»De lätta sylferna, hans ungdoms nöjen,
»I nattens tysthet ge hans lyra lif.
»Hon åt de arma räddar några löjen
»Och blir den rika ledsna'ns tidsfördrif.
»Men hvarför stanna midt i skämtets flöde?
»Han skådar frihetens och ärans död!
»Lik fiskarn, vitne till ett skeppsbrotts nöd,
»Han hinner hamn att skildra deras öde.» —
Och med en visas glada melodi
Hon stillade mitt första klagoskri.

* Béranger var en gång i sin barndom nära att blifva ihjälslagen af åskan.

Den gamle skräddarn skrek: »mitt barn gjort illa,
»Som blott och bart en rimsmed fostrat har.
»Förr all sin tid vid nålen sitta stilla,
»Än dö som eko åt hvad aldrig var!»
»Din fruktan», sade huldran, »strax försvinne!
»De största snillen ej hans framgång få,
»Ty folket älska skall hans visor små,
»Hans sång hugsvala skall en biltogs sinne.» —
Och med en visas glada melodi
Hon stillade mitt första klagoskri.

I går jag led af olust och af galla,
Då, mina vänner, huldran kom på nytt!
Hon tankfull lät ur handen bladvis falla
En ros och sade: »re'n din ungdom flytt.
»Som hägringar ett öde landskap lifva,
»Så lifvar minnet sena åldrars längd;
»För din skull samlas vännerne i mängd:
»I deras krets du åter ung må blifva!» —
Och liksom fordom dränktes sorgen i
En glädtig visas glada melodi.

2.

Folkets minnen.

Man skall tala om hans ära,
Hvar en halmtäckt hydda står;
Folket skall i femti år
Inga andra häfder lära.
Omkring härden mången qväll
Skola bygdens barn sig samla,
Säga: »Mormor, ack var snäll
»Och förtälj om tider gamla!
»Ondt, det sägs, han vållat har,
»Men han än är kär för landet,
»Så kär för landet!
»Tala, mormor, du som kan det,
»Tala om hans dar!»

Barn, det nu är längesedan,
Nyss min bröllopsdag gått om,
Då han hit till bygden kom;
I en stab af kungar skred han.
Han till fots besteg en ås,
Der jag stod att se på skaran:
Lilla hatten, det förstås,
Och grå öfverrocken bar han.
Tänk, han sad': God dag! till mig —
Ni kan tro jag blef förfärad,
Blef djupt förfärad...
»Mormor, kors hvad du blef ärad:
»Han har talt till dig!»

Nästa år i hufvudstaden
Åter honom se jag fick:
Upp till Nôtre-Dame han gick,
Han och hofvet, hela raden.
Allt var fröjd och allt var prakt,
Idel guldbesmidda kläder!

Solen sken och folket sagt:
Alltid har han vackert väder!
Glädjen lifvade hans drag:
Han en son i famn fick trycka,
I famn fick trycka.
»Mormor, hvilken dag af lycka!
»Hvilken herrlig dag!»

Då vårt stackars land af fräcka
Främlingsskaror blef belagdt,
Var han ensam landets vakt
Och för allt han tycktes räcka.
Sent en afton händt det har,
Att på dörrn jag bulta hörde;
Jag lät upp — han sjelf det var,
Några få han med sig förde.
Och han satte sig just der,
Sade: hvad med blod har flutit,
Ack ja, har flutit!
»Mormor, han då här har sutit!
»Han då sutit här!»

Raskt, då han sig hungrig sade,
Fram jag stälde vin och bröd.
Sedan han vid brasans glöd
Torkat rocken, han sig lade.
Då han for, han såg jag gret,
Smålog mildt: var utan fruktan!
Vid Paris — var viss på det! —
Fienden skall få sin tuktan.
Glaset, som han från sig satt,
Är jag stolt att än bevara,
Att än bevara.
»Mormor, få vi se det rara!
»Få vi se din skatt!»

Gerna — — Mot sin ofärd drog han:
Hjelten, som en påfve krönt,
Fall och fångenskap har rönt.
På en ödslig klippa dog han.
Ingen till att börja med
Trott han lyktat re'n sin bana:

»Som en blixt han skall slå ned,
»Der hans ovän minst kan ana!»
Men då allt bekräftat sig,
Gjorde det mig bitter smärta,
Ja, bitter smärta.
»Mormor, signe Gud ditt hjerta!
»Gud välsigne dig!»

3.

Vintervisa.

Redan foglarne ha flytt
För de barska vinternätter,
Och kring städer och kring slätter
Drifvor hopat sig på nytt.
På min ruta, isomfluten,
Föds en frostros i minuten;
Hör, det smäller uti knuten!
Hunden sig för kölden drar.
Här är skyndsamhet af nöden:
Låt' oss blåsa lif i glöden!
Låt' oss hålla värmen qvar!

Vandrare, till hemmet gå
För att härdens trefnad söka!
Kölden brukar jemnt sig öka,
När som veden sprakar så.
Dock — jag vet att modig te mig:
Rosa, pelsbeklädd och klemig,
Skall en ljuflig fristad ge mig
Under vinterns kulna dar.
Men hvad du är kall, min lilla!
Sätt dig i mitt knä! — Sitt stilla!
Låt' oss hålla värmen qvar!

Vinterdagen bleknar bort.
Öfver snön styr natt sin kosa.
Kärleken oss gynnar, Rosa —
För vår skull är dagen kort.
Se, en vän och hans väninna!
Vi bli flere, kan jag finna.
Dubbelt klar skall glädjen brinna!
Var välkommet, unga par!
Kölden flyr för vänskapsflamman:
Omkring brasan tätt tillsamman,
Låt' oss hålla värmen qvar!

Lampan tändes, och dess sken
Ysterheten gränser skrifver.
Rosa oss ett tecken gifver:
Bordet väntar, dukadt re'n.
Och nu kommer vännen trägen
Fram med mången gammal sägen;
Än om röfvare på vägen,
Än om troll till ord han tar.
Punschen ryker snart i bålen,
Hela laget rundt går skålen:
Låt' oss hålla värmen qvar!

Mörka vinter, kall och rå!
Du i hvitt naturen kläder.
Dina bistra nordanväder
Tysta ej vår sång ändå.
Medan spiselglöden kolar,
Fantasien nejder målar,
Der en vårlig himmel strålar,
Och der kärlek hemvist har.
Till dess åter rosor blomma,
Låt' oss dörrarne tillbomma!
Låt' oss hålla värmen qvar!

4.

Fördömda vår!

Ifrån mitt fönster såg jag till det andra,
Der hon var hemma, hela vintern lång.
Vi kände ej, men älskade hvarandra,
I luften kyssar möttes mången gång.
Igenom denna lind, på blad beröfvad,
Vi under dagens lopp bytt blickar se'n . . .
Tack vare våren, nu är linden löfvad.
Fördömda vår, är du nu här igen!

Mot detta löfhvalf strandar all min möda:
Den hulda engeln döljes för min syn.
Förr såg jag henne sparfvarne ge föda,
När på en vinterdag hon strödde gryn.
Se'n dess gaf fogelqvittret vink åt båda,
Att det var tid för vän att se sin vän.
Hvad första snön ändå är skön att skåda!
Fördömda vår, är du nu här igen!

Jag nödgas då det skådespel förlora
Som hvarje morgon gjorde mitt behag,
Då hon, en annan rosig Aurora,
Drog upp gardinen för den unga dag.
Jag får ej skåda mer, när skymning tjocknar,
Min stjerna flämta några stunder än,
Till dess hon slumrar in — och lampan slocknar.
Fördömda vår, är du nu här igen!

O vinter, snart till oss din färd bevinga
O, med hvad fröjd jag åter höra skall
Min fönsterruta sakta börja klinga
Vid de små hvita flingors lätta fall!
Ditt gamla upptåg gör mig intet nöje,
O vår, du blommors och sefirers vän!
Jag ser ej henne dra sin mun till löje —
Fördömda vår, är du nu här igen!

5.

Paradisets nycklar.

Sanct Per sin nyckelknippa mist
En dag igenom Gretas list.
(Ja, efter maken skall man få att leta!)
Hon kom till paradisets bom,
Och vips! — var gubbens byxsäck tom.
»Så hör mitt tal:
»Jag blir till en skandal!»
Skrek Sancte Per — »Min nyckelknippa, Greta!»

Men lilla Greta skyndar fort
Att öppna paradisets port;
(Ja, efter maken skall man få att leta!)
Flux hela syndahopen slem
Nu strömmar in i fröjders hem.
»Så hör mitt tal:
»Jag blir till en skandal!»
Skrek Sancte Per — »Min nyckelknippa, Greta!»

Båd' jude, turk och lutheran
Gå hvisslande densamma ban.
(Ja, efter maken skall man få att leta!)
En påfve äfven, som man sport,
Har hamnat der han icke bort.
»Så hör mitt tal:
»Jag blir till en skandal!»
Skrek Sancte Per — »Min nyckelknippa, Greta!»

Ett tåg af jesuiter kom —
Ej Greta slike tyckte om;
(Ja, efter maken skall man få att leta!)
Dock in de sluppo oförmärkt,
Och — englaskaran blef förstärkt.
»Så hör mitt tal:
»Jag blir till en skandal!»
Skrek Sancte Per — »Min nyckelknippa, Greta!»

Förgäfves skrek, då in han slant,
En tok: »Gud är för tolerant!»
(Ja, efter maken skall man få att leta!)
Ej ens för Satan hinder fans:
Han helgon blef — med horn och svans.
»Så hör mitt tal:
»Jag blir till en skandal!»
Skrek Sancte Per — »Min nyckelknippa, Greta!»

Se'n Lucifer fått nåd och fred,
Blir helvetet afskaffadt med.
(Ja, efter maken skall man få att leta!)
Slik godhet smält hvart bröst af stål.
För hvem skall nu man bygga bål?
»Så hör mitt tal:
»Jag blir till en skandal!»
Skrek Sancte Per — »Min nyckelknippa, Greta!»

I himlen går det lustigt till:
Sjelf Sancte Per dit in nu vill.
(Ja, efter maken skall man få att leta!)
Midt för hans näsa stängs dess dörr
Af dem som han stängt ute förr.
»Så hör mitt tal:
»Jag blir till en skandal!»
Skrek Sancte Per — »Min nyckelknippa, Greta!»

6.

Horoskopet.

Då mamma vid sin spiselbrasa
Har nickat till midt i en bön,
Jag korten tar — (Sy är min fasa!)
I korten gör jag framtidsrön.
Väl mamma sagt: »ej syndigt gyckel fresta!
»Hin Ondes svek dig lurar lätt.»
Men jag är ung — och korten spå det bästa!
För korten de ha alltid rätt!

Nå, kärlek eller äkta lycka?
Få se, hvad deraf blir min lott:
Min älskling reser, kan jag tycka.
En hjerterknekt! — Han bådar godt!
Men för en enka i sin tro han svigtar —
Ha, otack det är verldens sätt!
Jag nunna blir — en hygglig pater biktar...
För korten de ha alltid rätt!

Men ruterkung vid klosterluckan
Får sigte på mig någon dag,
Rörs af min fägring och min suckan —
Och hurtigt enleveras jag.
Jag dukar under för Hans Höghets skänker,
Och han mig etablerar nätt!
Jag är hans drottning, när sig skymning sänker —
För korten de ha alltid rätt!

Ut till sitt lustslott fursten för mig;
Förtalet likafullt mig mins.
En mörk ibland visiter gör mig:
Det kommer ut — farväl, min prins!
Jag mister en, men jag får tolf tillbaka,
Jag dygdig är, liksom kokett:
Den grymma blir ett luradt gråskäggs maka —
För korten de ha alltid rätt!

En vecka gift, jag redan gungar
I tuparsvagn bredvid min vän,
Den sötaste bland klöfverkungar —
Min gubbe knotar... bah, än se'n?
Ha, korten tala om en skrynklig gumma...
Har tiden re'n min skönhet frätt?
Ah, det är mamma, som hörs vaken brumma!
För korten de ha alltid rätt!

7.

Ärans väg.

(Under polska frihetskriget 1831.)

Ack, vore jag en ung husar,
Jag skulle ila till strapatser
Och stryka blonda små mustascher
Och hugga in, der hetast var,
Med hand på sabeln, blank och bar!
Att biståå polska hjeltestammen
Det bär åstad på gångarn hvit.
Pultronerne stå qvar med skammen.
Fort! Ärans väg är vägen dit!

Ack, vore jag så ung och djerf,
Jag hade väl en vacker flicka.
Följ med, mamsell, och lär er skicka
I Polen's döttrars ädla värf
Att offra åt sitt land sin skärf!
Sälj dina kläder, dina nipper
Och repa se'n charpi med flit,
Så Polen att förblöda slipper.
Fort! Ärans väg är vägen dit!

O, hade jag millioner blott,
Jag sade: modige Sarmater!
Er köpen några diplomater,
Derjemte krut till skarpa skott,
Uppkläden edra tappre godt!
Europa, gamla frun den rika,
Ger dygden endast då kredit,
När hon är hyggligt klädd tillika.
Fort! Ärans väg är vägen dit!

Som kung än bättre jag förstod
Med råd och dåd mitt nit betyga.
Kring hafven skulle flottor flyga
Att egga upp Osmanens mod,
Att värma Svenskens tröga blod,
Och Polen hoppets ord tillropa:
En säker arm, en säker plit
Förmå som förr vår verld rensopa.
Fort! Årans väg är vägen dit!

O, vore jag en enda dag
Den Gud, till hvilken Polen beder,
Re'n czaren, innan soln gått neder,
Fått blekna för min vredes slag.
Du polska folk, min kärlek tag!
O, hvad jag skulle, trots orakler,
Din väg upprödja bit för bit
Med välbehöfliga mirakler!
Fort! Årans väg är vägen dit!

Ja fort! — O Gud, men jag är arm — —
Om frihet är ditt ögonmärke,
Du ljusets far, min röst du stärke
Till tordön af en engels harm!
Min sång till domsbasunens larm!
Till Polens gode genius gör mig!
Ur dvalans armar folken slit,
Att, då jag ropar, verlden hör mig:
Fort! Ärans väg är vägen dit!

8.

Kosackens sång.

Min trogne häst! Din vän, kosacken, kallar:
Hör du den nordiska trumpetens ljud?
Der plundringens och stridens bölja svallar,
Dit bär mig snabb, ett dödens sändebud.
Ditt betsel ännu simpelt är och ringa:
Du efter segern skall ett gyllne få.
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

Se, freden flyr det gamla Europa,
Och vestern lemnas oss till tummelplats.
I mina händer må dess guld sig hopa,
Välj du ditt stall i konsternas palats!
Vi gå att Seinens strand på nytt betvinga,
För tredje gången i dess våg dig två!
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

För prest och ädling gick det nedåt värre,
Se'n undersåtens tålamod tog slut.
De bådo mig: »kom och var allas herre,
Blott vi förbli tyranner som förut!»
Jag kom — och när jag syntes lansen svinga,
Mot lansen kors och scepter syntes små.
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

Jag vid vår stockeld sett ett jättespöke
Med blodsprängdt öga fäst på våra spjut.
»Mitt välde börjar», röt det, »du det öke!»
Och pekade med bilan vesterut.
För hämndens värf vill Attila mig tinga,
Jag är hans son, jag i hans spår skall gå.
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

Och denna mångberömda bildnings blomma,
Som vid försvaret ej består sitt prof,
Skall böja sig, då vi i dammoln komma,
Och bli förtrampad af din skarpa hof.
Vi af de murkna former skona inga,
Af vesterns verld ej minnet qvar skall stå.
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

9.

Farväl till Äran.

(1820.)

m vin och flickor höj en sång,
Ty dårskap är allt annat.
Se, hur i glömska stannat
Den hymn, som frihet qvad en gång.
I jern man löder
Oss åter, bröder:
Kom, låt' oss derför se hur drufvan glöder!
Ett folk, som bojan trycker ner,
Min dristighet med misshag ser,
Om jag ett härskri för idyller ger.
Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! Vi dig besvära.

Hvad? Hjeltar, grånade i fält,
Till hofs gå för att tjena,
Och det, då min Camena
Sjöng hop en här till deras tält!
Om mig min stjerna
Beskär en tärna,
Skall hennes kyss mig få att tiga gerna.
Förstår jag smickra, torde jag
Sjelf få en syssla någon dag:
Jag kan som hofnarr kungen bli i lag.
Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! Vi dig besvära.

Åt fiendernes röfvarband
Sig styrelsen försvurit,
Och »rättens» männer burit
På Themis' bildstod våldsam hand.
Hvad har jag, myra,
Sagt i min yra?
Förlåt, jag går att kransa glas och lyra!

Jag minnes domstoln, som sig bör,
Och stannar heldre utanför:
Jag ser ej Minos — Cerberus jag hör.
Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! Vi dig besvära.

Tyranner, närde med vår märg,
I ären orkeslöse:
Tänk blott, om jätten nöse!
Då ramlade väl dverg på dverg.
Men är jag galen?
De fräcka talen
Må tystna, får jag blott ha qvar pokalen.
I slafvar, klagan är ett brott:
Hvad rör oss — ha vi nektar blott, —
Om verlden har det illa eller godt?
Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! Vi dig besvära.

Vår frihet lutat sig till ro
Att feberdrömmar drömma;
Först då vi lärt att glömma,
Kan glädjen stadigt sätta bo.
När allt de kufva,
Ock sångens dufva
Tillbaka dignar på sin blomstertufva.
Ej mer lik örnen högt hon styr:
Till ljufva bragder hem hon flyr.
Mig Bachus kallar — och jag följer, yr!
Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! Vi dig besvära.

10.

Den kommande generationen.

Vår tid är långt ifrån den bästa,
Jag tillstår utan bitterhet;
Men ännu sämre blir den nästa,
Tillåten mig att säga det.
Att flere barn i verlden sända
I grunden blir en sorglig lott;
Fullt ut så godt,
Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända,...
Om fruarna tilläte blott.

Vi sjunga muntert Bacchi böner,
Då drufvan i pokalen ler;
Moltyste sitta våra söner,
Men dricka mycket, mycket mer.
Med kinder, brusiga och spända,
De tro de Epikur förstått.
    Fullt ut så godt,
    Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända, . . .
Om fruarna tilläte blott.

Man leds vid våra poësier,
Men närmsta framtid hotas vill
Af tvänne smak-akademier,
Som kunde en ej räcka till!
Då blir der plats för alla kända
Små vittra telningar och skott.
    Fullt ut så godt,
    Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända, . . .
Om fruarna tilläte blott.

Vi redan älska krig nog mycket,
Men älska ock att hvila oss;
Dock det tar till, det förra tycket,
Och våra söner bara slåss,
Slåss, af en starrblind yra tända,
Tills de en stackars lager fått.
    Fullt ut så godt,
    Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända,...
Om fruarna tilläte blott.

Vår kärlek vill jag ej berömma,
Men nog jemförelse den tål
Med våra barns, som rent af glömma
Dess evigt unga tungomål
Och a r s a m a n d i så förvända
Som sjelfva Babel knappt förmått.
    Fullt ut så godt,
    Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända,...
Om fruarna tilläte blott.

Trots de bevis, sofisten slungar,
Vår framtid blir så lagom grann:
Ej store män — blott dagbladskungar,
Ej munterhet — blott Operan.
Snart fins ej qvar en dygd att skända,
Hvart älskvärdt fel blir bara rått.
  Fullt ut så godt,
  Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända,...
Om fruarna tilläte blott.

Förgäfves är det som vi bråka
Och sträfva både si och så,
Att de med aktning skola språka
Om fädrens tempel, våra små.
Hvart minne, som till dem skall lända,
Blir hudflängdt, hackadt, stort som smått.
  Fullt ut så godt,
  Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända,...
Om fruarna tilläte blott.

